

12te Aarg.

1881.

21de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

31te Januar — 2det Hefte.

Decorah, Iowa.

Vaa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvekslende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyr- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subscribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: R. Thronsdjen, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

2 Eldre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

N. S. Hassel har et iudtændigt Ulag af gode Groceivarer, fra norsk Torst til fransk Sultetoi. Godt Udvalg af Stentoi, Glasvarer og Lamper — Cigarer, Tobak og Fiber — Kollonialvarer, Specerier, preleveret Frugt og Jil, Fedevarer, Fiskevarer og Trævarer, samt Mel og Kreaturfoder; Alt til Dagens billigste Priser.

Decorah, Iowa.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Hugenotterne som Galeflaver. — Japanejerne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Lavard fra en tyrtist Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanter. — Joderne i Konstantinovel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Klemens. — Buggesang. — Gustav Vasas Historie. — Brinds Louis Napoleon falden. — Mollen og Vækkene. — Jordklodens Indre. — Giv Gud Vren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Præsten. — Læsefrugter. — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Soonen i rette Tid. — Washington's Maximer. — Kimbreve fra naunkundige Mænd. — Insjeternes Rusketsyrke. — Verdenspostpræsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar. — Til Velsning af en Anekdoter, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. lutherst Folketalender, anmeldt. — Til Professor M. J. Monrad. — John Mannard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

R. Thronsdjen,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

12te Aarg.

31te Januar 1881.

2det Hefte.

Familien Hellsdringen.

En Fortælling af Eugenia von Miklaßf.

Andet Kapitel.

H j e m m e t.

I den brede Port, der førte ind til Forhallen, ventede en middelsaldrende Dame paa de Kommende. Hun var ikke høj, men hendes fornemme Holdning og det Symmetriske i hendes fintbyggede Skikkelse gjorde, at hun syntes større, end hun virkelig var. Haarets Farve, de venlige blaa Dine havde megen Lighed med Gerhards, men Formerne vare blødere og rundere. Det var Fru von Hellsdringen, de tre Søstendes Moder.

„Men Børn“, raabte hun dem imøde, „hvor længe I bleve borte! Det er nu strax Spisetid, og I ved, hvor misfornøiet Far er, naar I ikke er pünktlige til Middagen“.

„Tilgiv os, kjære Moder“, svarede Gerhard og kyskede hende, „Beiret var saa lokkende, at vi spadserede lige til Bjergruinen, og du ved, det er lang Vej“.

„Gif I lige fra Kirken?“

Der blev en Pause; saa sagde Rudolf: „Vi havde ingen lyst til at gaa i Kirke, saa opgav vi det aldeles og benyttede denne herlige Morgen til en Spadsertur.“

„Er du vred, Mama?“ spurgte Gerhard indsmigrende.

Hun saa just ikke ud til at være det, men spurgte dog alvorligt: „Hvem fandt paa det?“

Alle saa uvilkaarlig paa Mathilde, der blev rød; men Rudolf var for ridderlig til at lade hende høre Skylden.

„Vi havde lyst allesammen“, sagde han, „undtagen Hildegard, men hun gav tilsidst efter for at søie os.“

„Og I var letfindige nok til ikke at høre paa hendes Indvendinger. Far vilde nok synes bedre om, at I havde været i Kirke, men han blev idag forhindret fra at komme hid selv, og maaste fer han derfor ogsaa gjennem Fingre med Eder. Dog skynd Eder nu, at I kan blive færdige til Middag.“

„Det skal være gjort i en Fart!“ raabte Mathilde, og som en Vind var begge Søstrene gennem Hallen opad Trapperne og paa deres Værelser. Rudolf og Gerhard fulgte langsommere efter. Neppe et Kvarter efter blev der ringet til Bords. Ved den sidste Lyd af Klokken kom Præsidenten ind i Nidderfalsen, der i Sommer tjente som Samlingsværelse, for at føre sin Hustru til Bords. Rudolf kom netop ind ad den anden Dør, Mathilde og Hildegard stormede ned ad Trapperne, lidt mindre om-

hyggeligt klædte end sædvanligt, men dog ret pene og i himmelblaa Farver til Ære for Gerhard, hvis Jyndlingsfarve det var. Det var blot ham, som endnu manglede, et Brud paa Husets Skif, hvori han oftere gjorde sig skyldig.

„Hvor er Gerhard?“ spurgte Præsidenten og vendte sig til Rudolf.

„Han kommer strax, kjære Onkel, Spadsfaturen varede noget længe, har er ikke ganske færdig endnu.“

Præsidenten rystede misfornøiet paa Hovedet.

„Hvor lang Tid skal et ungt Menneſke behøve for at klæde sig om! Jeg ſkulde ønske, han vilde vænne ſig til at have færre Fornødenheder iſtedetfor at øde baade Tid og Penge paa ſin Paaklædning.“ Han gif et Dieblik hen til Binduet, ſaa ud, gif utaalmodig op og ned i Værelſet, men da Gerhard endnu ikke kom, rakte han ſin Huſtru Armen og førte hende til den tilſtødende Spiſeſal. Man fatte ſig tilbords, Suppen blev ſervert i dyb Tausshed, thi Huſherrens Anſigt udtrykte tydelig Miſfornøiſe. De vare næſten allerede færdige med Suppen, da Døren aabnedes, og Gerhard kom ind, friſt og glad, i en blaa og grønruddet Dragt med ſit krøllede Haar ſnukt ordnet; lige bag ham Hunden Harald.“

„Tilgiv, kjære Fader! at jeg kommer forſent, jeg har taget fejl af Tiden.“

Han fatte ſig fornøiet mellem ſin Moder og Mathilde og begyndte ſtrax at fortælle om den prægtige Tur, de havde haft om Formiddagen, uden at lægge Mærke til, at hans Fader mønſtrede ham med mørke Blikke, og at hans Moder ſaa ned paa ſin Tallerken. „Harald“ havde imidlertid ſnuſet rundt omkring Bordet, Hildegard ſøgte at ſaa den bort ved at puffe til den under Bordet, men det tog den for Hjærtegn, lagde trohjertig Forbenene op paa hende, ſtaf Hovedet op

over Bordet og ſaa lyſtent paa et Stykke Brød, der laa ved Siden af hende.

„ſaa Hunden bort, Fredrik“, ſagde Præsidenten til Tjeneren.

„Na kjære Fader“, indvøndte Gerhard, „Harald er det lydigſte Dyr af Verden, den vil holde ſig rolig, naar jeg ſiger det til den.“

Harald gjorde juſt ikke denne Skilbring af dens Karakter nogen Ære, thi den knurrede og viſte Tjeneren Tænder, da han vilde ſaa den ud, men paa ſin Herres Befaling trak den ſig langſomt tilbage til den anviste Plads under Bordet.

„Du ved, at jeg ikke kan lide Hunde i Værelſet. Efter Bordet ſkal den ſtrax paa Døren.“

„Naturligviſ, naar du ønsker det, kjære Fader, jeg havde glemt det.“

„Og, hvad har du der for en beſynderlig Dragt? Jeg har da aldrig ſet et ungt Menneſke klæde ſig fra Top til Taa rudet! Er det Mode nu?“

„Mode vel ikke, men det er min Smag“.

„Gid du hellere havde Smag for ſolider Ting, det var paatide.“

„Det er dog ikke for ſent endnu, kjære Fader“, ſvarede Gerhard godmodig, „Hvem ved? der kan endnu blive noget af mig.“

„Ja gid det blev noget Ordentligt“, ſagde Præsidenten tort. „Thi det ſer lidet ud til det; Tjeneren kan hoſte i Alderdommen, ſom ikke ſaar i Ungdommen.“

Der blev en Pauſe. Fru von Hellbringen, ſom ſaa, at hendes Gemals ſlette Humor begyndte at gaa over, ſøgte ved en behændig Vending at lede Samtalen over paa noget Andet. „Far har allerede talt med Bygmesteren, der ſkal overtage Reparationen af Slottet“, ſagde hun og vendte ſig til de Unge. — „Førſt ſkal den Fløi, hvori Bibliotheket er, iſtandsættes; det vil give Eder meget Arbeide

i de første Dage. Vi regne paa Eder til at sortere Bøgerne og ordne dem efter deres Indhold og Ælde, saa det ikke skal have for store Vanstieligheder, naar man igjen skal flytte dem ind."

Gerhard saa fornøiet ud. „Det er netop noget for mig! Rudolf, du faar holde dig til de ærværdige, høilærde, vidtløstige Sager fra gamle Tider, jeg vil nøie mig med de lettere Ting fra vort Aarhundrede."

„Vil du give mig den vanstieligste Op-gave?" spurgte Rudolf smilende.

„Æres den, som æres bør! De gode Gamle maa behandles varsomt og med Forstand, du alene er den Værdige; ikke sandt, Far?"

„Jeg tror nok, at Rudolf har mere Interesse for Klassikerne end du, men netop derfor er det godt for dig, at du ved denne Leilighed kommer til at hysle med dem. Derfor skal du ordne de gamle Bøger, og Rudolf den moderne Lite-ratur."

„Kjære Fader!" udbrød Gerhard, lænede sig tilbage i Stolen og fattede et komisk fortvilet Ansigt op, „det er for flent! Overlad ham dog i det mindste alle hans Landsmænds Værker: Racine, Corneille, Moliere, og hvad de hede alle — med deres Allongeparlykker og stive Væsen."

„Det skal Mathilde overtage", svarede Præsidenten og maatte vilkaarlig smile over Udtrykket i Gerhards Ansigt — „hun har studeret dem med sin Guver-nante og maa altsaa vide bedst Bested om dem. Mathilde er ikke bange for Noget, hverken for Allongeparlykker eller stive Former; ikke sandt, mit Barn?" Han saa venlig hen paa sin Yndlings-datter, hun smilede til ham og svarede:

„Nei, jeg frygter ikke Noget, og aller-mindst for, hvad du paalægger mig, Fa-der."

Han rakte hende Haanden og vendte sig mod Hildegard: „Du skal overtage de religiøse Skrifter og forresten gaa de Andre tilhaande."

Hildegard sølte godt, at hendes Fader forstod, hvad der var hende kjærrest; hun rødmede dybt og takkede ham med et kjær-ligt Blik. Der blev talt frem og tilbage om Bibliotheket, indtil man reiste sig fra Bordet. Præsidenten førte sin Hustru tilbage til Ridder salen, og de Andre fulgte efter i livlig Samtale. Harald lustedede stille efter og lagde sig ubemærket under en stor Lænestol. Salen indtog den vest-lige Side af Slottet; fra Vinduerne havde man Udsigt til tre forskellige Si-der. Den var forholdsmæssig meget mere lang end bred, og Høiden var neppe overensstemmende med Begreberne om moderne Bygningsmaade; men den havde et ærværdigt og hjemligt Præg. Væg-gene vare behængte med utallige Familie-portrætter, og de oprindelige gamle Møb-ler vare i Roccoco-Stil, men da disse ikke vare tilstrækkelige, havde man sat ind nogle moderne, der vel ikke bidroge til Harmoni, men desto mere til Bekvemmelighed.

Kaffemaskinen stod allerede paa Bor-det, og man udsøgte sig magelige Pladse; Gerhard indtog som sædvanligt den store brune Lænestol, hvor han strakte sig saa lang, han var. Hans Fader, der var fra en tarveligere, strengere Tidssalder, benyttede kun Korstole, hvorfor der altid fandtes en saadan mellem alle de bløde stoppede, der omgav Divanbordet; et Exempel, som Nutidens blødagtige Slægt desværre var lidet modtagelig for. — Da det var 2den Pintsedag, sit Præsidenten ingen Kvæiser idag, et Savn, som han forgjæves søgte at erstatte ved en Cigar. Gerhard tog sig ogsaa en extra fin af sit nyeste Stui, og snart var det lille Selv-stab indhyllt i Røgskyer. Rudolf havde

næsten lagt af at røge, efter at Mathilde havde udtalt sig derimod, noget der havde høret ham meget i hendes Dine. De Unge talte fremdeles om Bibliotheket. Gerhard var kommet ind paa sit Indlingssthemma, at disputere om Forfattere, og da blev han ikke snart færdig. Han og Rudolf var sjelden enige i dette Kapitel. Denne foretrak ubetinget Göthe, hin Schiller. Han elskede at fordybe sig i Idealet, Virkeligheden kunde man efter hans Mening have nok af uden at søge den hos Digteren. Rudolf fandt dette Standpunkt umodent, Præsidenten holdt med sin Nevs, men dog med stor Anerkjendelse af Schiller. Mathilde havde Lyft til at blande sig i Samtalen, men hun vovede det ikke; hun havde i Hjemmelighed, uden sin Moders eller Guvernantes Tilladelse læst Göthes Skrifter og følt sig meget tiltalt af dem, men hun turde ikke udtale sig af Frygt for at faa Skænd, naar dette kom for Dagen. Moderen holdt med Gerhard; Schiller var hendes Indlingsforfatter, det glædede hende, at hendes Søn forsvarede ham saa smukt. Den dampende Drif havde gjort sin Kunde, da Tjeneren kom ind og meldte Pastor Groner.

Præsidenten reiste sig for at modtage sin fordums Lærer, der allerede for flere Aar siden havde faaet et indbringende Kald her. Uagtet det lange Tidsrum, der laa imellem den Tid, da den nuværende Slotsherre var den daværende Kandidats Elev, saa havde Pietet for gammel Bane og Foresatte, der var et Karaktertræk hos Præsidenten, vedligeholdt noget af dette Forhold. Pastorens stive og formelle Væsen tillod ham vel ikke at benytte sig af sin tidligere Stilling, men det smigrede dog hans Selvfølelse, at hans fordums Elev anerkjendte hans Autoritet. Han var en meget lærd Mand, mindre begavet som Prædikant,

især for en Landsbhyemighed. Han mente det ærligt og søgte samvittighedsfuldt at opfynde sin Pligt, saaledes som han opfattede den, men hans Opfatning svarede ganske til den Tid, han tilhørte; han var Rationalist og menneskelig Dyd hans Ideal. Han forsømt aldrig at besøge Syge og Dvende, der ønskede hans Nærværelse, og han gjorde det endog med Opofrelse af egen Sundhed, men man anmodede ham sjelden, fordi han ikke kunde give den rette Trøst. Hertil indskrænkedes hans Udøvelse af en Sjælesørgers Kald sig. Hans Grundsatning var: i aandelige Ting bør man lade Enhver gaa sin egen Vej og kun ved et godt Exempel og ved i Kjærlighed at vise hen paa Loven, maa man søge at indvirke paa Menneskenes moralske Vandel; i Religion som i Politik lod han hver beholde sin Mening. Det sidste Punkt havde vel undertiden givet Anledning til en og anden Kining mellem ham og hans fordums Elev, men han forstod nok saa behændigt at undgaa de farligste Skjær, og Præsidenten undgik saameget som muligt at komme ind paa dette Emne.

Pastor Groner var ugift, men havde i sit huslige Liv rigelig Anledning til at bevise sin Humanitet; thi gamle Jomfru Dore, der i mange Aar havde bestyret hans Hus, vilde gjerne føre Regimentet. Hun mente det vist meget godt med sin Herre, men hun forlangte Lydighed. Kunde vel en Mand, der altid sad begravet i Bøger, dømmes om, hvad der var bedst for ham, nei, det kunde hun meget bedre.

Præsten tilbragte sine hyggeligste Timer paa Slottet. Bistnok var han noget sty for Damer og tænkte altid i Forveien meget paa, hvorledes han nu skulde bære sig ad for at iagttage de rette Former og føre en passende Konversation, men i Almindelighed trak Damerne sig

snart tilbage, og han var desuden ikke ganstke uimodtagelig for det Trylleri, som Ungdom og Skjønhed udbreder om sig. Mathilde og Hildegaard vare hans Elever og gjorde ham megen Glæde ved deres hurtige Fætteevne, uagtet de undertiden gjorde Spørgsmaal, som syntes ham upassende og uwindelige. De vilde efter hans Mening trænge altsfor dybt ind i Skriften; — ogsaa et Tidens Tegn! Han beundrede Mathildes Skjønhed som et Naturens Mesterværk, og den Spøg, som hun undertiden tillod sig med ham, bragte en eiendommelig tillokkende Udspreddelse ind i hans ensformige Liv.

Præsidenten modtog ham med venlig Erbødighed, de Andre som en velset Gæst, men netop som han vilde sætte sig i den magelige Stol, der blev ham anvist, lød en heftig Knurren, og Haralds brune Krop kom farende frem. Præsten satte en saa forfærdet Mine op, at de Unge ikke kunde bære sig for at le, og Gerhards: „Hy, Harald, skam dig!“ gjorde kun liden Virkning paa Hundene. Men denne Gang tilfaste Præsidenten sin Søn et saa alvorligt Blik, at Harald hurtigt blev vist ud.

Da den Gamle var kommen i Ligevægt igjen, hilste han først i velvalgte Talemaader paa Husets Damer: „Har Fru Præsidentinden allerede nydt det deilige Veir idag? En velsignet Pintsefest!“

Hun svarede venligt „Ja.“

„Tor jeg spørge, hvorledes De befinder Dem? dog forhaabentlig efter Ønske.“

„Min Hustru“, tog Præsidenten Ordet — „hører til dem, der altid kun tænker paa Andre; hvorledes det er med hende selv, faar man sjelden at vide, det skulde da være, at man overraskede hende paa hendes Værelse, hvor hun undertiden tager sig lidt Hvile.“

„Jeg er jo for det meste rast, kjære

Otto, om ikke just, som da jeg var tyve Aar. Man bliver gammel og behøver mere Ro; jeg vilde blot ønske, at du vilde tage dig lidt mere Hvile.“

„Det gaar mig som en gammel Posthest“, svarede Præsidenten smilende, „den ser mager og daarlig ud, men er den engang spændt for, saa gjør den god Tjeneste. Jeg besørger mit sædvanlige Arbejde; jeg var næsten bedrøvet, da jeg paa Rægens Raad maatte ophøre med at gennemse Alter og tilbringe en stor Del af Dagen med at spadsere. Nu, da jeg igjen er i Virksomhed, begynder jeg først ret at føle mig i mit Element.“

„Men det er vel neppe den rette Maade til at befordre Sundheden“, mente Præsten, „Præsidenten maa tilgive, at jeg tillader mig at erindre om, at efter legemlige Anstrængelser maa man tage sig Hvile, om man vil bevare sine Kræfter.“

„Aa, min kjære Groner“, svarede Præsidenten, „jeg tænker, saa længe man endnu føler sig kraftig, bør man ikke hvile, men benytte Tiden til Gavn for sine Medmennesker og til at passe det, der er En anbeforet.“

„En meget rosværdig Grundsætning“, sagde Præsten, „som De har fulgt fra Ungdommen af, jeg har aldrig kjendt nogen Dreng saa slittig som De.“

„Deri var sandsynligvis Deres gode Undervisning Skyld“, sagde Præsidenten.

„De er altsor god; — nei, det var et Karaktertræk hos Dem. En Gartner kan ikke forandre Planternes Natur, men vel befordre deres Udvikling og se, om de vil udsolde sig snuvt under omhyggelig Pleie; — saaledes er det ogsaa med Læreren ligeoverfor hans Elev.“

„Befatter De Dem fremdeles med Botanik?“ spurgte Præsidenten, benyttende Anledningen til at bringe Samtalen over paa noget mindre Personligt.

„Saa vidt mine ringe Kundskaber til-

lader det", svarede Præsten, „samler jeg interessante Exemplarer og ordner dem efter deres Klasse. Ved mit lange Ophold her i Egnen her jeg imidlertid saa ofte havt Leilighed til at lære dens Planterverden at kjende, at jeg nu ikke længer har synderligt Udbytte.“

„Naar vor nye Gartner har faaet Drivhuset i Orden, haaber jeg, De vil finde mange interessante Planter der“, sagde Fru von Helledringen venligt.

Det skal være mig en stor Glæde at tage det ret ofte i Dießyn; men jeg har endnu ikke hørt, hvorledes de unge Damer befinde sig, forhaabentlig i bedste Velgaaende.“

De unge Piger havde trukket sig tilbage til en liden Sofa ved Vinduet, deres blomstrende Kinder gav det bedste Svar. Mathilde tog Ordet for dem begge: „Udmærket, Hr. Pastor, men hvorledes lever Jomfru Dore? De har slet ikke fortalt os om hende;“ tilfoiede hun.

„Den naadige Frøken er altfor god, som spørger efter hende. Tak, hun har det godt.“

Rudolf begyndte at spørge Pastoren om Klosterruinens Historie, og kunde i saa Henseende ikke henvende sig til nogen Bedre, han kjendte baade Klosterets Annaler, og alle Mærkeligheder ved det Bjerg, hvorpaa det var bygget.

„Ingen Bygning kan bestaa uden Fundament“, sagde han, „og paa samme Maade maa Historieforskeren ikke hvile, før han er trængt tilbunds i det, han skal berette. Vort første Spørgsmaal ved Betragtningen af Klosterruinen bliver da, hvorfor de fromme Fædre valgte netop dette Bjerg, der frembød saa meget færre andre Behageligheder, fremfor mange andre Steder i denne Egn. — Forsker man nu efter, saa vil man finde, at de hedenstke Urbeboere ansaa dette Bjerg for

helligt, at de reisste Offerstene paa Toppen og nedgravede de Dødes Urner der. — Denne Kjendsgjerning har vistnok vaakt den Tanke, at bygge et Tempel til Guds Ære paa det hedenstke Offeralters Sted, og saaledes blev dette Kloster og Kirken bygget i det 12te Aarhundrede af en from Landsherre. Augustinerordenen overtog det senere, og der er udgaaet mange udmærkede Geistlige derfra. — Det har oftere været hjemløst af Ildbrand og er to Gange blevet opbygget næsten fra nyt, indtil det ophævedes ved Reformationen i Midten af det 16de Aarhundrede. Dets kostbareste Besiddelse skal have været et Stykke af det hellige Kors, som var kunstigt indfattet i Sølv og loffede mange Troende derop. Dette Sagn tilhører naturligvis en længst forsvunden Tid med dens Overtro.“

De unge Menneſter saa paa hverandre. De kom alle til at tænke paa Munkenes Valgſprog, som fik en ny Betydning for dem ved denne Fortælling. Præsidenten takkede Præsten for hans interessante Meddelelse og foreslog ham en Spadsjertur i Haven.

De Unge og Moderen havde imidlertid samlet sig under en Platan, hvis bredbladede Krone hang ud over en Stenbænk, hvorfra man havde en deilig vid Udſigt. De talte om de nye Planer og Indretninger; først kom Slottet paa Bane.

Det var en meget gammel, smuk og ærværdig Bygning, men ubekvem at bo. Sjelden hang mer end to Verelser sammen, thi Korridorer og smaa Trapper ſkilte dem ad. Dette tiltalte Gerhards romantiske Smag, og han havde helst ſeet det forvandlet til en fuldstændig Ridderborg, som det oprindelig havde været; i ethvert Fald ønskede han meget at ſaa restaureret det gamle Kapel, som i de ſidſte femti Aar var blevet benyttet til

Kornlade. Rudolf, som var en sfinf Tegner, tog frem sin Notitsbog og tegnede efter Gerhards Tde et Udkast til et lidet Kirkeskib i byzantinisk Stil. Gerhard var henrykt herover, og tilspøiede nogle mere geniale end korrekte Streger, for at antyde Ornamenten. Rudolf trak ærgerlig Tegningen til sig. „Du skulde se til selv at lære at tegne bedre, for du benytter andres Tegninger efter Forgødtbefindende“.

„Eilgiv“, svarede Gerhard ligegyldigt, „jeg troede ikke, du lagde nogen Vægt paa denne flygtige Skitse; du ved, jeg kan Jngenting helt“.

„Det var slemt!“ — sagde Fru von Helledringen, „jeg haaber, at ikke Alle vil finde det“.

„Hvem ved, Mama“, sagde Gerhard. — Jeg frygter, at jeg aldrig bliver til noget Stort!“

„Gid du blot maa bevare et godt Hjerte og et fromt Sind.“

„God? from? — Ak Moder, jeg frygter, det er blot i dine Dine“.

Moderen klappede ham halvt smilende, halvt alvorligt paa Skulderen. „Naar du blot var mere opmærksom paa dig selv i disse Smaating i det daglige Liv, du ærgrer saa ofte din Fader“.

„Ja, naar jeg kunde være det“, svarede Gerhard. „Jeg foresætter mig det altid, men glemmer det alligevel. Sig mig, Mama, hvoraaf kommer det?“

„Du mangler alvorlig Villie“.

„Nei, jeg fatter hver Morgen de bedste Forsætter, men jeg udfører dem aldrig“.

„Det begriber jeg ikke“, faldt Rudolf ind, „naar jeg bestemmer mig til Noget, saa kan jeg ogsaa udføre det“.

„Jeg tror“, sagde Mathilde, „at det er meget lettere at gennemføre og være konsekvent, naar det gjælder store Ting; man lægger ikke den tilbørlige Vægt paa

Smaating og glemmer saa let, at det Store bestaar af lutter Smaating“.

„Du har Energi nok til ikke at glemme det, Mathilde“, sagde Rudolf.

„Deri tager du nok fejl“, svarede hun og lo.

„Din Karakter er dog mere bestemt end Gerhards“, sagde Moderen; „Fader har oftere sagt, at det havde passet bedre, om Gerhard havde faaet din Karakter og du hans. En Mand bør være bestemt, men os gjør det let ukvindelige“.

Rudolf saa op paa Mathilde; han undrede sig over Moderens Dadel. En fast Karakter og en bestemt Villie var dog ogsaa en Fordel for Kvinden. I disse skjønne, bløde Former, disse udtryksfulde Dine maatte der bo et varmt, kvindeligt Gemyt, som i Forening med disse Egenstaber dannede den skønneste Harmoni. Den fornuftige Rudolf, der var vis paa, at han aldrig lod sig beherske af sine Følelser, begreb ikke, hvorledes man i dette Tilfælde kunde domme anderledes end han. Bistnok var der af og til Rivninger mellem Mathilde og ham, hvorved hun ikke altid viste Sagtmodighed, men da han fordetmeste gik af med Seieren, saa behagede dette ham snarere som et Tegn paa hendes frie Aand.

Dagen begyndte at spinde, Maanen traadte svagt frem, og Aftenstjernen glimtede gennem det lette Skylag. „Naar jeg ser Aftenstjernen, bliver jeg ganske alvorlig tilmode og kommer altid til at tænke paa den Sang, du engang har sunget for os Mama“, sagde Hildegard.

„Det er i Grunden underligt, at de tungstundige Sange altid fængsle Sjælen mest“, tog Mathilde til Orde.

„Det er kun i Ungdommen“, svarede Moderen, „saalænge man ikke har oplevet nogen virkelig Sorg, synes man, det maa være interessant og tænker sig det med et Slags sentimental Romantik;

fenere i Livet, naar man har havt Sorger, vil man heller modtage glæder Indtryk".

"Du maa ikke sige sentimental, Mama, det lyder saa vammelt", sagde Mathilde, "sig heller sværmerisk, skjønt jeg nødig vilde være det ogsaa."

"Det er dog det rette Udtryk, frøgter jeg", sagde Moderen og smilede.

"Sentimentalitet", tog Gerhard Ordet, "er efter mine Begreber den falske Følelse, som lever i Indbildningen og søger sig selv; Mama har altsaa Ret denne Gang som altid. Den Følelse af Sorg og vemodig Smerte, der ikke har sin Grund i Noget, man selv oplever, men til hvilken Sjælen dog hengiver sig med særlig Forsjærlighed, sædvanlig med den Bitanke, at man derved vil blive interessant, er et af Sentimentalitetens Børn".

"Du har for en Del Ret", begyndte Rudolf, "men hermed har du ikke sagt Alt, hvad der kan siges om denne Gjensstand. Denne Tungfindighed, som netop de dybere Naturer ere tilbøielige til, har andre ædlere Motiver, Menneskets ubevindste Følelse af at være født til noget Bedre, Aandens Længsel efter at sønderrive de jordiske Baaend, der binder den med Slavelænker, det er den dybeste Grund. Enhver Tone, der anslaaar denne Streng, fremkalder en ligestemt Afford. Se til Fuglen, der er opfødt i Bur, ifølge et dunkelt Instinkt om sin egentlige Bestemmelse slagrer den urolig frem og tilbage, naar den ser en anden fri Fugl flyve omkring. En lignende Bevidsthed, kun dybere og bestemtere, bor i Mennesket."

"Ja Rudolf, du har Ret", sagde Gerhard og lagde sin Haand paa hans Arm, "du har som sædvanligt trængt dybere ind i Tingene end jeg, og Mathilde kan takke dig for, at du har reddet hende for

ethvert Skin af Sentimentalitet; men et maa jeg dog tilføie: du har sagt noget, som strider mod min Overbevisning. Sin egentlige Bestemmelse har Mennesket visseelig unddraget sig, da det overtraadte Guds Bud, og derved er det blevet en Syndens og Sorgens Træl, men dog ikke redningsløst. Med Forbandelsen fulgte ogsaa en Betsignelse, det vilde være usforeneligt med Guds Barmhertighed, om det var anderledes. Et Menneske har Medsyn med sit vanartede Barn, hvormeget mere Gud, hvis Navn alene er Indbegrebet af al Godhed. — Det er vist meget urigtigt, at man læser saa lidet i Bibelen; da vilde man ganske anderledes vide Betsed om disse Ting; jeg vil gjøre det oftere herefter, og jeg er vis paa, at jeg der finder Alt, hvad jeg behøver. Jeg tror paa Lykke her som i Himlen, den evige Fremtid lyser mig imøde som en Fuldkommengjørelse af min jordiske".

"Kjære Søn", sagde Moderen og klappede ham paa kinden. "Gud bevare dit fromme Sind! Det er vistnok den bedste Borgen for et lykkeligt Liv."

"Mama", spurgte Mathilde, "hvem anser du for den lykkeligste af alle dem, vi kjende?"

"Det er vanskeligt at sige Børn!"

"Tænk over det, jeg vilde gjerne vide, hvad der er de bedste Betingelser for Lykke."

"Det er let at besvare", mente Rudolf. "Enighed i Familielivet; en god Samvittighed; Stræben efter de ædleste aandelige Goder og dertil en behagelig ydre Stilling."

"Altsaa, netop hvad vi have", sagde Gerhard og lo, "undtagen at jeg ikke altid har en god Samvittighed. Saa mangler der os altsaa slet Intet, ialfald er jeg, naar jeg undtager fornævnte Punkt, fuldkommen tilfreds med mine Livsfor-

hold. End du Rudolf? Haanden paa Hjertet, har du Alt, hvad du ønsker, eller er der en liden Gage ved det?"

Rudolf rødmede. „Din Stilling er en anden end min; hvad du har, maa jeg søge at erhverve mig.“

„Aha!“ lo Gerhard, „han er dog ikke tilfreds med vort bejagelige Selskab, og Alt, hvad Hællringen har af Skjont; det egenfjærlige Menneſte vil have Noget for sig selv! Ikke sandt Rudolf? Et lidet selvskabt Rige, hvor du, Elſteren af den gyldne Frihed, kan herske som uindſkrænkter Despot.“

Rudolf ærgrede sig lidt, men tog det som Spøg. „Jeg tror, Despoten lurer i alle Hjertes, idetmindſte i Mændenes“, svarede han let.

„Hvor smukt af dig, at du undtager os“ svarede Mathilde.

„Ikke dig“, sagde han „du er en født Despot; du hersker endog uden at vide det“, tilsvædede han jagtere.

Mathilde foretrak ikke at svare paa dette; hun afbrød Samtalen og gjentog sit Spørgsmaal til Moderen: „Mama, har du nu tænkt over, hvem du anser for den lykkeligste?“ „Derſom jeg dømte efter de høre Forholde, kunde jeg nævne dig Mange“, svarede Fru von Hællringen, „men naar jeg vil trænge dybere ind i det, ſaa ved jeg godt, at jeg overalt vil finde Skyggeſider. Det vil maaſte forundre Eder, men jeg holder Rudolfs Tante, Charlotte, for det lykkeligſte Menneſte, jeg har truffet“.

„Tante Charlotte!“ var det almindelige, forundrede Udraab, iſær Rudolfs.

„Hun er altid forekommet mig beklagelsesværdig“, sagde han.

„Fordi hendes høre Livsforhold ikke har noget Tiltrækkende, og du ikke har ſeet dybere“, svarede Fru von Hællringen. Hun lever enſomt og indſkrænket og ſer ubetydelig ud, men er altid glad;

har du vel nogenſinde ſeet hende utilfreds med hvilkeſomhelſt Tilſtikkelſer?“

„Viſt ikke“, var Rudolfs Svar, „men jeg har taget det ſom en Følge af hendes rolige, noiſomme Natur“.

„Da kjender du hende ſlet, hun har tvertimod et livligt, man kan endog ſige et heftigt Temperament; det er hendes Fromhed og Hengivenhed i Guds Villie, ſom gjør, at hun føler ſig lykkelig.“

„Det er en Lykke, ſom kun kan tilfredsſtille gamle Jomfruer, frygter jeg“, svarede Rudolf foragtelig.

„Fy Rudolf!“ raabte Hildegard, ſom hidindtil havde forholdsvis ſig tauſ, men hørt opmærksomt til, „hvor kan du ſige ſaadant?“

Gerhard lo. „Der ſaar du at gjøre med en Modſtander, du ikke havde anet, og det en haardnakket; de gamle Jomfruer ere Hildegards Idealer.“

„Min lille Hildegard har vel endnu ikke dannet ſig Idealer“, tog Moderen Ordet.

„Da kjender du hende ikke, Mama“, var Gerhard's Svar, „hun har Hovedet fuldt af dem, og dette ſidder faſteſt, thi det er dybt begrundet i hendes Karakter“.

Hildegard rødmede dybt, og trak ſig ſaa langt tilbage, ſom hun kunde; men da Alles Blikke var rettet paa hende, og hun frygtede for at maatte døie endnu flere Drillerier, derſom hun taug, ſøgte hun at fatte ſig og svarede: „Jeg finder det urigtigt at dømme Folk, ſom man ſlet ikke kjender, iſær naar det er fra et ſaa enſidigt Synspunkt“.

„Der fik du, Rudolf“, tog Gerhard til Orde iſtedetfor den Angrebne, „hvad figer du til det?“

„Jeg tilſtaar“, svarede denne, „at jeg kun kjender lidet til Tante Charlotte, og heller aldrig har forſøgt at ſtudere hendes Karakter, alſaa maaſte bedømmer hende falſk. Det er urigtigt af mig, da

Hun er min eneste Slægtning paa Fædreside og altid har været meget venlig mod mig."

"Du er en ædel Modstander, Rudolf", sagde hans Ven anerkjendende, „som tilstaar, naar du har feilet. Naar du næste Gang træffer Tante Charlotte, saa studer hende og meddel os dine Fagttager." "

"Jeg frygter kun for, at min Anskueljesmaade er saa forskjellig fra hendes, at jeg ikke ret kan vurdere denne sidste".

"Du vurderer altsaa kun din egen?" faldt Mathilde spøgende ind.

"Kan man vurdere, hvad der er stift imod Ens egen Følelse og Grundsatninger?" spurgte Rudolf alvorlig.

"Det er vistnok tvivlsomt," var Mathildes Svar, "men du maa dog først undersøge, om dette virkelig er Tilfældet med Tante Charlotte. Hun maa, efter hvad Mama siger, have udmærkede Grundsatninger."

"Min Kundskab om hende", svarede Moderen, "grunder sig hovedsagelig paa din salig Bedstefaders Fortællinger, Rudolf. Efter din Bedstemoders Død levede hun nogle Aar hos ham for at forestaa hans Husholdning, men de harmonerede ikke rigtig og skiltes derfor. Desuagtet agtede han hende høit, han kunde blot ikke lide hendes megen Beden og hendes Maade at tale paa. Hun anser alle Mennesker som fortabte Synere, der ikke ere istand til Noget ved egen Kraft, men blot kunne reddes ved Guds Naade og vil, at alle sjælelige Præster og Gaver kun skal benyttes paa aandelig Maade. Dette synes mig dog en ensidig Betragtningmaade, og det anstaa ogsaa din Bedstefader det for. Det hændte endog, at hun kaldte herlige Beretninger i Kunst og Literatur Satans Værker, beregnet paa at forføre især unge Mennesker. Hun sætter ingen Pris paa

det høire Livs Behageligheder, giver gjerne bort noksom Alt, hvad hun eier, og indskrænker sig paa alle Maader. Men med alt dette gjør hun Indtryk af at være meget tilfreds og lykkelig, og man kan ganske vist lære meget af hende.

Ingen svarede. Hildegard tænkte paa nogle Striftsprog, hun havde lært udenad til sidste Konfirmationstid. „Tragter efter det, som er ovenil, ikke efter det, som er paa Jorden". „Arbejder paa eders egen Saliggjorelse med Frygt og Bæven." „Beder uden Afsladelse." Da Præsten forklarede dette, havde han sagt, at dette var vistnok ikke at tage bogstaveligt; Gud forlangte ikke, at man uafsladelig skulde bede, thi det vilde staa i Strid med, at man ogsaa skulde "arbejde"; derfor var kun de to første Striftsprog en hjærlig Henvisning til altid at være i en opløstet Stemning og sætte de aandelige, himmelske Goder høiere end de jordiske. Men denne Forklaring havde ikke tilfredsstillet hende, og hun havde kun afholdt sig fra at gjøre Indsigelse for ikke at vække hans Misshag. Hun sammenholdt Tante Charlottes Væsen med disse Ord, og kom til den Overbevisning, at hun opfattede deres Betydning anderledes og levede derefter. Man skulde jo være Ordets Sjører og ikke blot dets Hører. — Hun havde gjerne spurgte Moderen om, hvad hun mente, men hun voovede det ikke af Frygt for igjen at blive anseet for overspændt, og især i dette Punkt var hun meget omsindlig.

Gerhard havde maaste staaet hende bi, men da han nylig havde drillet hende, istedetfor at komme hende til Hjælp, var hun bleven ræd og foretrak at tie. Det havde længe gjort ham ondt at se hendes Misstemning, han stod op, satte sig ved Siden af hende og sagde venligt: „Hvad er det, der feiler dig, Hilda, du er dog ikke vred paa mig?"

Hun lagde sit Hoved paa Broderens Skulder og saa kjærligt paa ham : „Nei, Gerhard“.

„Kom, lad os synge din Yndlings- sang, før vi bryde op“, vedblev han.

„Den kan aldrig passe bedre end her under den klare, milde Stjernehimmel. Jeg skal arrangere alt saa romantisk, at maasse selv Rudolf kunde blive sentimental.“

Han sprang op, var saa Diebliske efter ved Boldgraven, svang sig over Muren, og lod sig glide ned i Baaden, der laa nedenunder. Hans Moder kunde ikke undertrykke et Skrig, men han lo kun, tog Klarerne og stodte til Baaden, som sagte gled hen over Vandet. De Andre reiste sig nu ogsaa og fulgte Veien langs Stranden, medens Gerhards Sang lod smukt og harmonisk over til dem fra Vandet; men efterhaanden blev han noget tilbage, og Sangen lod mere og mere dæmpet, indtil den tilsidst aldeles ophørte.

„Hvor er der blevet af Gerhard?“ spurgte Fru von Hellsbringen ængstelig, „det er allerede temmeligt mørkt, bare han ikke træder fejl, naar han skal iland“.

„Vær ikke bange Tante!“ beroligede Rudolf hende; „han kjender hver Blet paa Manden af Graven og ved nok at hjælpe sig.“

„Men han er saa uforfigtig“, indvendte Mathilde.

„Ikke mere end du selv er“, svarede en Stemme, og Gerhard kom pludselig frem bag en Busk, saa uventet, at han næsten skræmte dem; „dover du at tale ilde om Nogen uden i Forveien at have fordisset dig om, at Vedkommende ikke hører det?“

„En ypperlig Moral! sagde Rudolf og lo.

„Ja, den finder ogsaa almindelig Anerkjendelse.“

De vare nu komne til Slottet, Præsidenten og Præsten kom dem imøde. Præsidenten rakte sin Hustru Armen og førte

hende opad Trappen til Episcopærelset, hvor Aftensbordet var dækket; de andre fulgte efter. Efter Bordet anbefalede Præsten sig, og kort efter stiltes de øvrige.

Hildegard blev længst oppe. Hun havde sit eget lille Bærelse imellem Mathildes og Guvernantens. Der stod hun endnu længe ved Vinduet og saa længselsfuld ud i Natten og op mod den lyse Stjernehimmel, medens mange Tanker bestormede hendes Sjæl. „Er det ogsaa Sentimentalitet? denne Følelse af utilfredsstillet Kængsel efter at lære Gud at kjende? — Er det virkelig en indbildt Higen, som Synden har bragt over os, eller kan den blive stillet allerede her- nede? Af gid Nogen vilde give mig Oplysning om dette!“ — Synet af Naturens Stilhed og Fred beroligede hende. „Det vil nok blive bedre; naar man bliver ældre, kommer man til større Klarhed, og Følelserne blive roligere, siger Mama. Jeg er jo dog saa lykkelig; jeg vilde blot ønske, at Gerhard altid var hjemme, og at jeg kunde være saaledes, at Folk kunde holde af mig. Alle andre ere meget elskværdigere end jeg“. Med et Suk lukkede hun Vinduet og gik hen til Skrivebordet, hvor hun hver Aften pleiede at læse et Kapitel af det nye Testamente. Hun valgte Dagens Evangelium; vel forstod hun ikke Alt, hvad hun læste, men paany stod det klart for hende, at den Herre Jesus var kommen til Verden for at gjøre Menneskene salige, og denne Følelse fylgte hende iafsten med en forunderlig Glæde. Hun skjulte sit Ansigt i Hænderne og bad: „Kjære Herre Jesus! hjælp, at jeg og alle mine maa blive salige!“ og indtil hun sov ind, lod disse Evangeliets Ord for hende: „Saa effede Gud Verden, at han gav sin Søn, den enbaarne, paa det at hver den, der tror paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv.

(Fortf.)

Dr. Martin Luther.

(Af E. G. W. Rehl*).

Dr. Luther, — dette udvalgte Guds Nedskab, ved hvem endelig Kirkenes Reformation udførtes, hvilken syntes umulig for menneskelige Mægt, og hvorved saa mange tusinde Sjæle reddedes ud af den sjælefordævelige Menneſte = Lærdoms Mørke og bragtes til det ene saliggjørende guddommelige Ords Lys, — denne dyrebare Reformator, efter hvis Navn vor rettroende Kirke i over tre hundrede Aar har kaldt sig, han, hvis hele Liv er et lydeligt Vidnesbyrd om, at Herrens Haand var med ham, — han, som ogsaa efter sin Død endnu lever i sine store Gjerninger, som Gud gjorde ved ham, og hvis Frugt han til vor Tid har holdt vedlige, — han, som endnu taler til os i sine talrige Skrifter, — han fortjener vist fremfor tusinde andre, at han aldrig bliver glemt, og at hans Navn altid bliver erindret.

Da nu mange, som kalde sig Lutherſke, desværre ikke vide mere om Luthers Liv end efter enkelte Fortællinger, eller kjende samme kun af saadanne Beskrivelser, hvori ofte netop det Vigtigste bliver fortiet, forvansket og gjort mistænkeligt saa at Luther deri synes ganske anderledes, end han virkelig er, saa skal her gives Læseren en Beretning om den dyrebare Guds Mand, Dr. L u t h e r s, Levnet. Det er for største Delen taget af Mathesius's Levnetsbeskrivelse af Luther, hvilken derfor ansees for en af de troværdigste, fordi dens Forfatter ikke alene er anseet for en sandhedskjærlig Mand, men ogsaa i 17 Aar har staaet i nærmere Beskjendtskab med Luther.

Den 10de November Aar 1483 (eller maasse 1484) blev Luther født i Eisleben, og blev paa den følgende Dag, paa Bisp Martins Mindedag, i den hellige Daab kaldt M a r t i n. Hans Forældre vare fattige, men gudfrugtige Folk af Bondestanden. Luther siger om sin Moder: „hun har baaret sin Ved paa Ryggen for os Børn. Hun gjorde sig det ofte surt.“ Siden arbejdede dog Forældrene sig ved Guds Velsignelse op til en mere velhavende Stilling, og de vare afholdte af fromme Præster og Skolelærere. Deres Søn, Martin, var endnu ganske liden, da de stiftede — eller meget mere bære — ham til Skolen i Mansfeld, hvorhen de nu vare flyttede. Der lærte han flittigt og snart de hellige ti Bud, de tre Troens Artikler, Fadervor og nogle kristelige Sange. I hans fjortende Aar sendte hans Fader ham i Skole til Magdeburg og i det følgende Aar til Eisenach, hvor han kummerligt maatte erhverve sit Brød med at synge for Folks Døre, indtil en from Frue ved Navn C o t t a der i Staden havde faaet Godhed for den lille Luther formedelt hans andægtige Sang og lod ham derfor spise ved hendes Bord. Ved denne gode Tilstiftelse af Gud saavel som ved sin Flid udmærkede han sig fremfor alle sine Meddisciple, saa at han allerede i sit attende Aar kunde drage til Universitetet i Erfurt. Her studerede han i Begyndelsen med megen Iver Filosofi (verdslig Viddom) og en Tidlang ogsaa Rettsvidenskab og holdt sig derved altid til sit Valgsprog: „Flittigt bedet er halv studeret“.

*) Efter Pastor Belsheims Oversættelse i hans Verk „Den Lutherſke Kirkes Reformatorer og nogle af deres Medarbejdere“, Kristiania 1880. Den Mallingske Boghandels Forlag.

Da han engang efterfaa Bøgerne paa Bibliotheket, fandt han deriblandt en Bibel og forundrede sig meget over, at der i denne fandtes mere, end hvad der stod i de almindelige Søndagstexter, som forelæstes i Kirken; og da han i Bibelen netop slog op Historien om Hanna og hendes Søn Samuel (1 Sam. C. 1—3), læste han den ilksomt igjennem og ønskede nu med hjertelig Lyst, at Gud engang vilde lade ham faa en saadan Bog.

Efterat han nu havde studeret saa flittigt, at han selv turde begynde at holde Forelæsninger, saa fik hans Livsgang ved Enden af Aaret 1505 pludselig en anden Vending. Da han fra et Besøg i Hjemmet hos sine Forældre vendte tilbage, overraskedes han i Nærheden af Erfurt af et Tordenveir; Lynet slog ned ved Siden af ham, og han selv styrte bedøvet til Jorden. En anden Beretning siger, at Lynet ned slog hans Ven Alexius, der vandrede ved hans Side. Alt dette opfyldte Luther dengang med stor Frygt for Guds Vrede og den yderste Dom, og han gjorde derfor strax det tvungne Løfte, at blive Munk, for ved Klosterlig Hellighed at faa den evige Sælgelighed, og saaledes slet ikke formedelst Dovenskab, Uduelighed eller for at faa gode Dage. Dog gjorde Luther dette Løfte uden sin Faders Villie og Vidende, og denne sagde de mærkelige Ord til ham: „Gud give, at det ikke maatte være et Bedrag eller djævelst Blændverk! . . . og har du ikke hørt, at man skal adlyde Forældrene?“ Saadanne Ord af hans Fader laa ham under hele hans femten Aar lange Klosterliv paa Sinde og afpresede ham mangt et Sul. Men efter denne Tid kunde han skrive til sin Fader: „Gud, paa hvis Barmhjertighed der ikke er Tal, og paa hvis Visdom der ingen Ende er, har af saadan Bildfarelse og

Synder for alle skabt meget større Goder. Men det har Gud villet (som jeg nu ser), at jeg skulde af egen Erfaring, det er af mange Synder og ugudelige Gjerninger, lære at kjende de hvide Stolers Visdom og Klosternes Hellighed, for at det ugudelige Folk (d. e. Klosterboerne) ikke skulde krybe sig mod mig, dets vordende Modpart, som den, der fordomte Ting, som han ikke kjendte til“.

I Augustinerklosteret i Erfurt studerede nu Luther med største Flid en Bibel, som han her fandt fastlænket til Klosterbæggen ved en Kjæde, og ved Siden deraf ogsaa Kirkesædrenes Skrifter, især Augustinus. Dertil iagttog han strengt alle sine Ordensregler og førte et saa strengt Liv, at han senere oftere turde bekjende: „Er nogensinde en Munk kommen i Himlen for sit Munkeliv (Munkeri), saa vilde vel jeg være kommen der; thi om det havde været længe, vilde jeg have martret mig til Døde ved Baagen, Beden, Røseri og andre Arbejder“. Men under alt dette, at han trængte saa ængstelig efter at blive saa hellig, søgte han dog stor Angst formedelst sin Syndighed, søgte forgjæves efter Hjertets Fred og havde megen Bekymring. Enhver ond Tanke, som rørte sig i ham — det fortæller han selv i sin Forklaring over Galaterbrevet — vilde han med Magt bekjæmpe; fastende og bedende under de sværeste Spørgelser anstrængede han sig flere Dage i Nad, — sneg sig ind i sin Celle, men forgjæves; Ansøgningerne vendte altid tilbage med ny Styrke. Dog forlystedes undertiden hans Sjæl ved Guds Trøst. Saaledes sagde engang hans Skriftefader til ham: „Det er ikke nok, at du tror, at Gud tilgiver Synderne; thi det tro Djævlene ogsaa, men du maa tro, at Synderne tilgives dig, dig, dig.“ Derved blev Luther, som han siden omtaler, rigeligt

trøstet og blev bragt nærmere til at forstaa St. Pauli Ord i Rom 3, 23—26, at Mennesket retfærdiggøres uden Fortjeneste alene ved Troen. Til denne Erkjendelse kom ogsaa den daværende Provincial eller Generalbiskop for Augustinerklosterne i Tyskland, Johan von Staupitz, Luther til Hjælp. Denne viste sig som en Fader mod ham. Han svarede engang Luther, der klagede for ham over sine Fristelser: „Alt, vil I da kun være en malet Synder og kun have en malet Gjenløser?“

„Luther var af Naturen“, fortæller siden Melancthon om ham i Luthers Levnet, „saadan, at han behøvede lidet Mad og Drikke. Jeg har seet, at han indtil fire hele Dage, naar han var sund og frisk, intet spiste eller drak. Jeg har ogsaa ellers ofte seet, at han daglig var fornøiet kun med lidt Brød og en Sild, og det flere Dage i Rad.“ Dette kan tjene til Efterretning for dem, som endnu altid ere uforskammede nok til at fremstille Luther som en Fraadser for derved at afholde Folk fra at læse hans Skrifter. Sandt er det, at Luther trods sit udmærkede Maadehold og sin Selvsornegelse dog ikke var nogen af de surmulende „Hellige“ og endnu mindre var han nogen Hykler. Fastede han, saa salvede han sit Hoved (Matth. 6, 16—18).

I sit 24de Aar (1507) blev Luther af Biebispen ordineret eller viet til Præst, hvorved der ogsaa lød det Ord til ham: „Modtager her Magten til at ofre (Kristi Legeme og Blod) for levende og døde.“ Derfor skrev Luther derom senere: „At Jorden ikke opslugte os begge, var urigtigt (menneskelig tale) og en altfor stor Taalmodighed af Gud.“ Dog, trods alle antikristelige Tilfætninger, erkjendte Luther ogsaa siden sin Ordination for gyldig. Han læste da første

Gang Messe, som han gjorde i en temmelig lang Række Aar derefter. Dog erklærede han saadan Messelæsning for den største Synd i sit Liv, idet han deri saa ofte havde fornegtet og krænkert det eneste fuldgjeldige Jesu Kristi Offer.

I det følgende Aar 1508 blev han paa anbefaling af sin oven omtalte forfatte Dr. Staupitz kaldt til Professor i Filosofi ved det nylig (1502) stiftede Universitet i Wittenberg. Dog allerede Aaret derefter (1509) turde han ombytte sit filosofiske Væremøde med det theologiske (han blev Bakkalaureus i Theologien, og tillige med den særegne Bestemmelse ad biblia, til at forklare Bibelen). Han vakte derfor snart en saadan Opsigt ikke alene ved sine Prædikener, men ogsaa ved sine Forelæsninger, hvorved han nu altid lagde den hellige Skrift til Grund, at den daværende Rektor ved Universitetet, den berømte Mellerstedt, sagde om ham: „Denne Munk vil komme til at gjøre alle Doktorer forstyrrede og opstille en ny Lære og reformere den hele romerske Kirke; thi han holder sig til Profeternes og Apostlernes Skrifter og staar fast ved Kristi Ord.“

Ifke mindre stod han i stor Anseelse hos sine Ordensbrødre Augustinermunkenene, hvorfor de i Aaret 1510 sendte ham til Rom for der at faa bilagt nogle Stridigheder, som vare opstaaede iblandt dem, hvilket Hverv han ogsaa udførte til begge Parters Tilfredshed. Hvor meget han dengang var hengiven til den pavelige Overtro, bekjender han selv; han siger: „Jeg var ogsaa i Rom som en taabelig Helgen, løb igjennem alle Kirker og Kloster (Martyrernes Begravelser) og troede alt, hvad der var skamkelig loiet“. Alt, hvad han der saa og hørte, benyttede han siden saare meget, da han vidnede mod den romerske Afstjehelighed, saa han

ofte sagde derom, at han vilde ikke taget tusinde Gylden for, at han ikke skulde faaet se Rom. Men endnu i andre Henseender var denne Rejse til Rom vigtig for ham. Allerede undervejs havde det Skriftens Ord: „Den retfærdige af Troen skal leve“, faldt ham tungt paa Sinde, uden at han havde formaaet vel klart at udtyde det. Alt det, som Kirken havde anbefalet ham til Udslettelse af hans Synder, var han villig til at gjøre, da han kom til Rom. Da han nu her paa sine bare Knæ krøb op og ned ad den saakaldte Pilatusstrappe, som skulde være ført fra Domhuset i Jerusalem til Rom, for at faa den pavelige Afslad, da lød det nu i hans Hjerte som en Tordenrøst: „Den retfærdige af Troen skal leve“. (Rom. 1, 17. Hab. 2, 4). Dette berøvede ham vistnok nu al den Trøst, som han her søgte i sine udbortes Gjæringer og Svælg; og endnu blev altid den trøstende Mening i disse Ord skjult for hans Sinne.

Efter sin Tilbagekomst (1511) blev Luther paa Staupig's indtrængende Formaning, trods sin egen Modstræben, Doktor i den hellige Skrift (Doctor biblicus), og da en saadan Befordring altid var forbunden med kostbare Høitideligheder, gav Kurfyrsten selv Pengene dertil. Staupig trængte ind paa Luther, at han skulde modtage denne Væresbevisning, med de Ord: „Vor Herre Gud behøver nu unge og kraftige Doktorer; thi han har store Ting fore i Himmelen og paa Jorden.“ Dette var ikke en blot og bar Form; thi Luther modtog med sin Doktorhat det Kald at forsvare den hellige Skrifts Lære mod alle Angreb. „Der har jeg“, skrev han, „maattet spørge og love høitideligt min allerkjæreste hellige Skrift at prædike og lære trofast og rent.“ Dette offentlige,

vigtige Kald og denne dyre Gd erindrede han sig under mange store Kampe og trøstede sig dermed.

Da han nu ogsaa i det følgende Aar 1512 blev Præst i Wittenberg, befattede han sig nu paa denne Tid mere alvorligt med den hellige Skrift end tidligere, gjennemlæste den med Flid, og for altid at kunne forstaa den des sikrere, lagde han sig ivrigt efter det hebraiske Sprog, hvorpaa det gamle Testamente oprindelig er skrevet, ligesom ogsaa det græske Sprog, hvorpaa det nye Testamente er skrevet. Om hans tiltagende dybere Indsigt i den hellige Skrift fra denne Tid vidne hans offentlige Forelæsninger, især over Galaterbrevet, og hans Prædikener, navnlig ogsaa over Katekismen, saavel som hans lærde Disputatser, hvori han tappert og mesterligt forsvarede sine den Gang nye, men egentlig gamle apostoliske Lærdomme mod alle Slags Modsigelser. Dertil skrev han mange Breve til alle Slags Folk af den kristelige og verdslige Stand, der havde taget ham paa Raad for sine ængstede Samvittigheder. I alle disse Breve er det hans Hovedhensigt at vise, at Mennesket ved ingen af sine Gjæringer, men alene ved Troen paa Jesum Kristus kan blive retfærdig og salig.

Til disse og andre Arbejder, som paa- laa ham, kom ogsaa endnu i Aaret 1515 Visitation af 40 Augustinerklostre i Meissen og Thüringen, hvilket Arbejde Staupig overdrog ham under sin Fraværelse. Saa vanskeligt som dette var, saa udførte Luther dette Hverv med stor Trofasthed, oprettede ved denne Leilighed Skoler og formanede sine Ordensbrødre til sluttig Bibellæsning og til et sluttigt, fredeligt og tugtigt Levnet. Dog havde denne Forretning, at visiterede Klostre, endnu den særegne Nytte for Luther, at han paa denne Vej ogsaa fun-

de med egne Vane faa se og lære grundigt at kjende den store Fordærvelse, som var herskende der. Saaledes beredte Gud mere og mere denne dyrebare Mand til hans Gjerning, som nu snart skulde begynde, nemlig til den store almindelige Kirke-reformation.

Paa denne Tid (1516) kom Afladsfræmmeren Tezel (der var født i Leipzig) ogsaa til Omegnen af Wittenberg. Den daværende Pave, Leo den tiende, havde nemlig ladet udskrive en almindelig Aflad, da han behøvede mange Penge til at fortsætte Bygningen af den pragtfulde Peterskirke i Rom; og han havde især overdraget til Kurfyrst Albrekt af Mainz, der tillige var Erkebisp, at lade prædike denne Aflad i Tyskland, til hvilken denne udvalgte Tezel. Denne var et uforstammet Menneske, som allerede engang for sit skjændige Levnets Skyld af Keiser Maximilian af Innsbruck skulde være druknet i en Sæk. Jo mere uforstammet han var, jo mere syntes den nævnte Erkebisp, at han egnede sig til Afladsfræmmer. Han røgtede ogsaa sit Hverv med stor Iver, opreiste allebegne, hvor han kom, et Afladskors med Pavens Vaaben paa, og forklarede for Folket, at dette Kors formaaede at udrette lige saa meget som Kristi Kors; det kunde udslette de største Synder, selv de, som man endnu agtede at begaa; saasnart Pengene klang i Risten, sprang Sjælen ind i Himlen. Efter hans Tægt kostede Trolddom 2 Dukater, Mord 8 Dukater, Kirkerov og Mened 9 Dukater o. s. v.

Med Forfærdelse erfarede Luther i Skriftestolen Folgerne af saadan Afladsprædiken. Antallet af hans Skrifteboru formindskedes mere og mere, og de, som endnu kom til ham, beraabte sig paa den erhvervede Aflad og vilde ikke vide af nogen Bod. Luther begyndte nu, som

han selv siger, at prædike derom; man kunde vel gjøre Noget som var bedre, og sikrere, end at løse Aflad. Han bekjæmpede altsaa endnu ikke Afladen selv, men alene dens overdrevne Anseelse, og havde dermed endnu intet andet i Sinde, end at forsvare Pavens Anseelse, hvilken han endnu holdt høit i Væ. Han mente, at alt dette stede mod Pavens Villie, som derved kun søgte Sjælens Frelse. Men Tezel og hans Tilhængere udstrege strax Luther for en Erkefjætter. Dette tvang derfor Luther til at udarbejde fem og niti Sætninger mod Afladens Misbrug, hvilke han oplog paa Statskirke-døren i Wittenberg den 31te Oktober 1517 med Opfordring til alle nær og fjernt, at enhver, som vilde eller kunde, mundtligt eller skriftligt, kunde gjøre Indvendinger derimod. Den første af disse Sætninger var: „Da vor Herre og Mester Jesus Kristus, siger: Gjører Bod ogsaa vil han, at hans troende Børns ganske Levnet paa Jorden skal være en stadig og uophørlig Bod.“

Luther selv forestillede sig ikke, hvilket vigtigt Skridt han havde gjort ved Ofsentliggjørelsen af disse Sætninger, og at disse skulde blive Begyndelsen til en Kirkens Reformation. Han havde nemlig endnu aldeles ikke angrebet den pavelige Aflad selv, men alene de største Misbrug af samme, og derved underkastet sig Kirkens Dom. Men uden at Luther dengang vidste det, havde han deri allerede angrebet Pavedømmet i Hjertet, idet han deri havde paastaet, at Mennesket har Del i alle Kristi og Kirkens Goder som Gave, ogsaa uden noget Afladsbrev, og at saaledes Troen alene gjør rejsferdig og salig for Gud. Det var denne Lære, efter hvilke mange tusinde ængstede, tvivlende og plagede Hjertter allerede forlængst havde sukket. Deraf kom det, at Luthers Sætninger i

Løbet af fjorten Dage gjenmølde hele Tydskland og efter fire til sex Uger vare læste med Begjærlighed i hele Europa. I fire Aar efter kjøbte en Rejsende dem i Jerusalem.

Paven havde først foragtet hele Sagen og ment, at den Strid, som var opkommen derved, snart vilde lægge sig igjen af sig selv; men da han saa, at deraf opstod en Bevægelse, som altid blev mere og mere farlig for hans Ansæelse, lod han stævne Luther 1518 til inden sexti Dage personligt at indfinde sig i Rom. Men Kurfyrst Fredrik den Visse af Sachsen udvirkede dog, at Luther skulde blive forhørt i Tydskland, og navnlig i Augsburg, hvor da Rigsdagen holdtes, ved Kardinal Cajetanus, som i Kirkens Navn skulde paalægge ham at tie. Om dette Forhør skrev Luther blandt Andet: „Da jeg hørte Kirkens Navn nævne, forfærdedes jeg og tilbød mig at give efter, sagde ogsaa til Kardinalen, at jeg vilde tie herefter, bad han ogsaa, at han vilde paalægge mine Modstandere at holde sig stille og at holde inde med sit Strig; men han afflog mig ikke alene det, men truede mig med, at hvis jeg ikke vilde tilbagefalde, vilde han fordømme Alt, som jeg havde lært Andre. Nu havde jeg allerede lært Folk Katekismen, hvorved mange Mennesker havde forbedret sig, og vidste derfor vel, at jeg ikke kunde taale, at den skulde blive fordømt; jeg vilde da komme til at fornægte Kristus. Jeg var altsaa tvungen til at vedblive.“ Da nu Luthers Benner frygtede for andre Anslag af Kardinalen, saa raadede de ham til at forlade Augsburg i al Stilhed, efterat Kardinalen havde erklæret. „Jeg vil ikke have med dette Bæst at gjøre; thi han har dybe Dine, og der gaar underlige Tanker gennem hans Hoved.“ Luther fulgte altsaa sine Benners Raad, forlod Augsburg om Natten

og kom velbeholden tilbage til Wittenberg den 31te Oktober. Skjønt nu Kardinalen, fuld af Brede over sin for-gjæves anvendte Moie at bevæge Luther til Tilbagefaldelse, skrev til Kurfyrsten, at han skulde i det mindste jage Luther ud af Sachsen, saa raadede dog Andre Kurfyrsten til det Modsatte. Navnlig skrev den fortræffelige Bisp af Würzburg til ham: „Ederes Kjærlighed maa ikke lade den fortræffelige Dr. Martin drage bort; thi da ster der ham Uret.“ Ja, selv Keiser Maximilian lod sig Kurfyrsten: Han maatte omhyggelig bevare denne Munk; det kunde indtræffe, at han behøvede ham. Saa fast og ubevægelig som Luther viste sig under disse Forhandlinger i Begyndelsen af den til-egnede Sandhed, saa tør man dog ikke mene, at han derunder var besjælet af et fjødeligt Mod; han bævede vel endnu altid tilbage for Tanken om at sætte sig op mod „den hellige romerske Kirke“; kun fra dette ene kunde han ikke trække sig tilbage, nemlig at fastholde, hvad han efter saa store, tunge Kampe havde erkjendt klart og uimodsigeligt efter Guds Ord. Han skrev derfor: „Hvor lignede jeg elendige og foragtede Broder ikke mere et Lig end et Menneske, som skulde sætte sig op imod Paven's Majestæt. hvem ikke alene Kongerne paa Jorden, og den ganske Jordens Kreds, men ogsaa Him-melen og Helvede, om jeg saa maa ud-trykke mig, maa lystre og rette sig alene efter hans Bink! Hvad mit Hjerte har maattet lide og udstaa i det første og andet Aar, og i hvilken Ydmyghed, som ikke var falsk, men af oprigtig Art, jeg kunde vel kalde det Fortvølelse, hvori jeg svævede, at, det vide de sikre Aander lidet om, som med megen Stolthed og Dristighed angribe Paven's Majestæt.“

Da Paven saa, at han ikke kunde dæmpe Dr. Luthers standhaftige Veksen-

delse med Magt, søgte han at gjøre det med det Gode og sendte 1519 ved Hr. von Miltitz Kurfyrsten en indviet gyl- den Rose som Vidnesbyrd om sin særde- les Bevaagenhed. Med den gyl- den Rose drev imidlertid Kurfyrsten alene Spøg og Spot. Denne pavelige Ud- sending tiltroede sig ikke at kunne udføre det ham betroede Hverv at føre Luther til Rom, om han, som han selv tilstod, havde 5000 rustede Stridsmænd; „thi — sagde han til ham — jeg har erfaret saa meget paa min Reise, at hvor en staar paa Pavens Side, der staar vel tre andre paa din Side mod Paven.“ Denne Hr. von Miltitz bad Luther ven-

ligt om at indfinde sig til en Samtale med ham i Altenburg; han vilde hjælpe til Fred og lovede ogsaa at bevæge Pa- ven dertil. Dr. Luther indvilgede gjerne i en saadan Bøn, saavidt han kunde gjøre det med god Samvittighed og uden Skade for Sandheden. Von Miltitz stevne- de ogsaa for sig den skamløse Striger Tezel, bad ham at holde inde med sit Afslads- kram og indjagede ham saadan Stræk, at han kort derefter døde; og Ingen havde antaget sig denne elendige Mand, som nu saa sig forladt baade af Gud og Mennesker, uden Luther, som sendte et Trostebrev til ham og anbefalede ogsaa ham til Kristi Naade. (Forts.).

Midnatssolen i Bodo.

Hr. Paolo Montegazza har i et ita- liensk Blad leveret følgende Brev om Norge:

Fredrika Bremer, den populære svenske Forfatterinde, har i sine Romaner for hele Europa bekræftet de Festsigheder, som fejres i Scandinavien for at hoideligholde St. Hansaften. En almindelig Turist læser i sin Rejschaandbog, at Fæ- nomenet med Solen denne Nat er inter- essant, og han rejser til Bodo fra Lon- don, Dublin eller Wien. Og der, ved den arktiske Zones Grændse træffer det 8 Gange af 10, at Himlen er overskyet, og at man ikke kan se Solen hverken Mid- dag eller Midnat. Er Himmels Stjerne derimod saa snil at vise sig, be- væbner disse Turister sig med sine Bræn- deglas og koncentrerer Midnatssolens Straaler i et Punkt paa Hatten eller Frakken, og leverer saa et levende Billede af menneskelig Daarstab og et sublimt Naturstuepil.

Ogsaa jeg har betragtet denne Scene og følt mig dybt greben af den. Hum- boldt har etsteds sagt, at den Rejsende mere end nogen sinde erfarer, hvor langt han er fra sit Hjemland, naar han befin- der sig i den nordlige Hemisfære og mærker, at ogsaa Stjernerne paa Himlen ere forskellige fra dem, han er vant til at se. Dette Indtryk føler han endnu stærkere, naar han i den arktiske Zone finder Nat og Mørke banlyste i dage- og ugevis.

Jeg var paa Havet, da jeg i det klareste Veir for første Gang hilste Midnattens Morgenrøde. Jeg havde fort for pas- seret den maleriske D Torghattan og sei- lede i denne Labyrinth af snebedækkede Fjelde, Klaser, Der, Kanaler og Bugter, som danner en af de originaleste Scener i denne Verden. Torghattens Rund- bue stod der isoleret og minde om Tan- de Azucar ved Indløbet til Rio de Janeiro's Havn. Det var næsten Mid-

nat, og af Solen faaes blot en svag Stribe ved Horizonten. Herfra udstrømmede et gyldent Sfin, som gav Alt et Udseende, som om man havde seet gennem en brasiliansk Topas. Ingen vidste, om denne Stribe skred sig fra den op- eller den nedgaaende Sol. Det var baade det Ene og det Andet, eller snarere intet af dem. I et Nu blev de Sneffjelde, som vendte Sydover, rosenrode. Dette Sfin spredte sig lidt efter lidt længere og længere ned over de skjælvende Birke og den mangefarvede Mose, indtil hele Havet grebes af et Livsensryk ved Solens første Rys og fik en glimrende Broncefarge.

Et Øieblik efter forenedes i en eneste Skjønhedsform to Skumringer, ligesom Ytringerne af en Kjærlighed, der er døende, og en anden nyfødt. En dyb Tausshed beherskede Alt, hele Skabningen vilde med Uerbødighed være Vidne til et stort Naturstueespil, et Billede af det ideale Liv, hvor Hvilen ikke er andet end en Omvevling af Virksomhed, og Lyset hersker evigt og frugtbringende.

Desværre varer denne sublime Stemning altfor kort. Thi naar man hver Dag i en Tid har seet Solen 24 Timer i Rad, begynder man at længes efter det sædvanlige Mørke, som giver vore Dine og Nerver Hvile og med sine velvillige Skygger bedækker saa megen Glendighed og Usjælfhed. Vi, den tempererede Zones Børn, ere vant til Afvevlinger af Lys og Mørke, og ligesom Solen indbyder os til Arbejde og Glæde med sin første Straale, saaledes døjes vi i Søvn med det Slar, den bærer over Naturen. Skyggen er Lysets Hvile, ligesom Sønnen er Livets Skygge, og ligesom uden Hvile vil enhver Kraft slappes. Her, hvor jeg befinder mig, forfølger Lyset os bestandigt, og Husene med sine mange Binduer uden Gardiner eller Lemmer

slippe Solstraalerne ind hele Døgnet igjennem, Sønnen forjages og med den Nervernes No. Hvem kan vel gaa tilfængs, naar Solen straalere paa Himlen? Og naar man vaagner om Natten og ser sig omgivet af idel Lys, tror man, at man har forsovet sig, og at det er fuld Dag. Det stadige Sollys kan blive en Plage ved den uafbrudte Spænding af Nerverne.

Dette idelige Lys frembringer dog Billeder af eiendommelig Bestaffenhed. Man gaar f. Ex. gennem de øde Gader i en liden By. Gjennem Binduerne kan man se Varerne i Butikkerne og Møblerne i Værelserne, kortsagt alle Familielivets Interiører fremstaa i dette Land uden Type og Mordere i hele Ustyldighedens Nøgenhed.

Jeg skulde ønske at kunne beskrive det vestlige Norges tusenfaldige Skjønheder, men jeg besidder ikke min store de Amici's Pen. For første Gang har jeg havt Anledning til at beundre et Schweiz midt i Havet, samt en ny og usædvanlig Sammensætning af Noget, som ellers pleier at være adstilt, saasom Bræer, der bade sig i Havet, og Skibe, som glide frem langs Alpetoppe. Bjergfjederne følge os Dag ud og Dag ind, indtil de aabne os en liden trang Passage og oppulle for os Billeder, aldeles forskjellige fra de foregaaende.

Noget Uforligneligt har Skabelsen her frembragt, idet den har dannet alle disse Fjorde, af hvilke nogle blot har nogle Meter, andre derimod Hundreder af Kilometers Indsfjæring. Livet cirkulerer her lige ind i de inderste Kroge af Landet.

Næsten alle de norske Kysters og Ders Fjelde faane vore Fjeldes Skove, men de mangle ikke smaa maleriske Billeder af menneskeligt og animalt Liv. Efter en Drken af Fjeldfjeder kommer man

tidt og ofte til grønne Enge, kantede af Birkelunde, hvor nogle smaa Træhuse dølge sig og en Hoben blonde Børn lege. Hift og her paa Klipperne ser man kunstige Reder opstillede for Edderfuglen, hvis fine Dun engang skal tjene vore rige Damer til et behageligt Leie. Edderfuglen er en af Norges Indtægtskilder, og der, hvor disse Fugle hæfte, faar man ikke Lov at affyre en Bøsse i flere Miles

Afstand for ikke at skræmme dem bort. Her adlydes slige Paabud langt bedre end hos os, uden policemen's eller puesturini's Mellemkomst.

Jeg opholder mig nu i nogle Dage i Tromsø og vedbliver sammen med min Ven Sommer at fotografere Kapper, som i Juli kommer ned for at sælge Renshuder.

(Morgenbl.).

To tydske Robinjoner.

(Efter Chambers's Journal),

Ude i Atlanterhavet, omtrent midtvejs mellem Sydamerikas Kyst og det gode Gaabs Fjorberg, ved 37° 6' sydlig Bredde, ligger Den Tristan da Cunha, og ganske nær derved to mindre Der. Hendes Majestæts Skib, „The Challenger“, Kaptein Mares, paa sin videnskabelige Rejse, ankom til Tristan da Cunha sent om Aftenen den 14de Oktober 1873. Om Morgenen gik Skibsfolkene iland og fandt da, at Den var nitten eller tyve engelske Mile i Omfærd og beboet af otti-Mennesker. Denne lille Kolonis Historie er ganske mærkelig. I 1816 laa her paa Den et Kompagni engelsk Artilleri, der skulde passe paa Napoleon Bonaparte, som da sad fangen paa St. Helena, at han ikke skulde flygte. Denne Narvaagenhed var næsten latterlig, thi St. Helena ligger omtr. 1300 engelske Mile derfra, og det er ikke godt at forstaa, hvad Nytte denne Vagt skulde kunne gjøre. Maaske frygtede man for — saamange halvgale Planer som der blev lagt for at frelse Napoleon — at Tristan da Cunha skulde blive udseet til Udgangspunkt for et saadant Foretagende. Da den berømte Fange døde 1821, blev

de engelske Soldater kaldte hjem igjen; der blev kun en Korporal ved Navn Glasz med en eller to Kammerater tilbage, for at tage vare paa det lille Fort, som var bleven opført.

Efter Navnet at dømme maa Glasz have været en Skotlænder; men vist er det, at han var en driftig Mand til at passe sin Dont. Landet var frugtbart, og han tog strax fat med at dyrke Poteter, Kaa og andre Grønsager; han opdrættede ogsaa Gjeder og Svin og solgte baade Grønsager og Kjød til Skibskapteinene, som reiste der forbi, og som var i Forlegenhed for fersk Mad. „Guvernør“ Glasz, som han kaldtes, var snart en vel bekendt Mand overalt i det sydlige Atlanterhav. Kolonien, som han havde at befale over, trivedes godt. I 1829 talte den 27 Personer, nemlig syv Mænd, sex Kvinder og fjorten Børn. De havde 300 Acres Land at dyrke, store Græsgange, sytti Stykker Hornkvæg, hundrede Faar og utallige Gjeder, Svin og Fjærkræ. Guvernør Glasz døde, men Kolonien overlevede ham, og den er der endnu — et Exempel blandt de mange paa, hvor heldige Engelskmændene

er med sine Kolonier, de være nu fra først af nok saa smaa og usle. Siden Glafs døde, har der ikke været nogen „Governør“. Den ældste Mand for Tiden, Peter Green, staar i Spidsen for Forretningerne. Naar Skibe anløbe Den, er Peter Talsmand og Kvægghandler. Der er nu mere Kvæg til at handle med end i gamle Dage, thi de har nu sex hundrede Stykker Hornkvæg og ligesaa mange Faar. Da Skibene har en hel Del The, Sukker, Mel og andre Varer at give i Bytte for Dens Frembringelser, finder der en meget liblig Tushandel Sted. Nboerne staa ogsaa i Handelsforbindelse med det gode Haabs Fjerg, hvor de kan faa affat sin Uld.

Det var til denne hyggelige lille Koloni „Challanger“, som før nævnt, ankom paa sit Krydstog. Kaptein Davis har i „The geographical Magazine“ for August 1874 givet en Beskrivelse af, hvad de saa og hørte her, og hans Fortælling om to tydske Brødre Stoltenhoffs Redning fra en af Verne i denne Gruppe er saa interessant, at vi skal give et Uddrag deraf.

I 1870 havde den yngre af de to Tyfskere, som var Matros, lidt Skibbrud og var tilligemed nogle Kammerater bleven godt forpleiet paa Tristan da Cunha. Han reiste med et Skib tilbage til Europa, men der var hele hans Familie bleven forarmet ved Krigen, og han besluttede da at faa sin ældre Brøder med og reise tilbage igjen. De to Brødre begav sig da afsted for at nedsette sig i den lille engelske Koloni.

„St. Helena“, heder det videre hos vor Hjemmelsmand, „forsnyede de sig for sine faa Penge med saadanne Fornødenheder, som de nu vilde faa Brug for; blandt andet kjøbte de en gammel Hvalfangerbaad, den bedste de kunde faa, for de Penge, de havde, og i November 1871

indstibede de sig med alle sine Skatte for at komme til Tristan da Cunha, i det amerikanske Hvalfangerstib „Java“, Kaptein Mander. Underveis fik Kapteinen sine Passagerer, af en eller anden uforklarlig Grund, overtalte til at gaa i Land paa Inaccessible Island (den utilgængelige Ø), istedetfor der, hvor de først havde tænkt sig hen. Kaptein Mander sagde, at denne Ø var frugtbar, at der var et Dalsøre, som strakte sig fra Stranden til den øverste Top af Den, og at han, hver Gang han havde gaaet i Land her, havde seet en Mængde vilde Evin og Geder.

De to Brødre gif i Land her den 27de November 1871; deres Forsyning bestod af Baaden, lidt Ris, Mel, Kjøfs, Sukker, The og Kaffe, lidt Salt, Tobak og Peber, et Par Flasker Vin og Brændevin, nogle tomme Njetønder, en Lampe, Fyrstikker, en Rifle, en Fuglebøsse, Kugler, Krudt osv. De havde ogsaa noget Bekkoi, en Hjulbør, Kogegreier, nogle Sættepoteter, Havefrø, en Hund, Hvalpe osv. Deres Bibliothek bestod af otteti Bind af et meget blandet Indhold, som de blev godt kjendte med, inden de forlod Den.

De bleve landsatte i Fjæren paa Vestsiden af Den, hvorfra det gjennem Fjeldstar er meget vanskeligt at komme op paa Toppen af Klipperne. Fire Dage efter kom der sexten Mand i to Baade fra Tristan da Cunha. „Java“ havde ligget for Vindstille ved denne Ø; Kapteinen havde da fortalt om de to Brødre, og da det var den rette Nartid til Seilture, havde Tristan da Cunhamændene strax taget afsted til hin Ø; de var meget venlige mod Brødrene, gjorde dem opmærksomme paa, at det her paa Nordvestsiden var mest veirhaardt for dem og raadede dem til at flytte over til Nordøstsiden, hvilket Brødrene strax gif ind paa;

Tristan da Cunhaændene hjalp dem nu med at flytte alle deres Sager og lærte dem at bygge en Hytte, saa reisde de og lovede at komme igjen til Jul. Brødrene gav sig strax isærd med at bygge sin Hytte tæt ved en Fos, de ryddede Jorden, plantede sit Sædefrø og gjorde alffens Forberelser til et langt Ophold. Brænde var der fuldt op, og ved Hjælp af det lange Græs kunde de komme øverst op paa Den, hvor der var omtrent fire engelske Mile knudret, ujevnt Jordsmon. Stranden var henved en engelsk Mil lang med en Strimmel Agerjord op imod Foden af Klipperne.

De brugte sin Baad og fangede nitten Sæl. Den første Hytte, de byggede, holdt ikke Regnen ude, og de maatte bygge en anden; men medens de saaledes arbejdede strengt med sit Hus og sin Jord, fortærede de hurtig sit Madforraad uden at forsyne det paanyt, og de indsaa fuldtvel, at den Tid snart vilde komme, da de maatte leve af, hvad de selv kunde skaffe tilveie. De seilede af og til i sin Baad, men uheldigvis var den saa tung, at to Mænd ikke kunde raade med den; og den blev saa bestadiget, at de kun kunde holde den flot ved at øse uafladelig. Dette var meget slem for de stakkels Brødre, thi først i April 1872 var der, da de ryddede Jorden ved at svide den, gaaet Ild i det tykke Græs, som vrede paa Klipperne bag deres Hytte, og ved Hjælp af hvilket de havde kunnet komme op paa Toppen af Den, og de havde da maattet ro i sin Baad om til Nordvestsiden af Den for at komme derop; nu var altsaa ogsaa denne Udvei til at skaffe sig sit Livsophold affaaren for dem; men de lod sig ikke forknytte, de huggede sin Baad i to Stykker, byggede en Boug paa den bedste Halvdel, døbte sit snurrige Fartøi „Søvognen“, og ved Hjælp af Søvognen kom de nu omkring Pynten og kunde

komme op paa Toppen af Den, hvor der var Svin og Geder; Svinefjødet var næsten uspiseligt, da Svinene levede mest af Søfugle, (?) men Gedefjødet var udmærket godt.

Den 14de Mai fik de et engelsk Skib isigte og tændte Ild paa for at blive bemærkede, da de med Baaden ikke turde vove sig udenfor Brændingen. Kapteinen sagde senere paa Tristan da Cunha, at han havde set to Personer paa Den og en Baad med firkantet Boug, men der kom Ingen ud i den, og han havde ikke kunnet lægge til Land for den svære Vølgegang.

De stakkels Brødre blev tunge om Hjertet, da de saa Skibet fjerne sig fra Den, og Vinteren var nu begyndt med svære Storme og megen Regn; desuden var deres „Søvog“ bleven ødelagt i en af Stormene, og de maatte nu svømme omkring en høj Klippe for at komme til den anden Side af Den; denne Ulykke indtraf i Juni. I Mai tog de sine Poteter op, og i Juni kunde de spise nogle andre af sine Grønsager; men da de ikke kunde komme op paa Den, havde de intet Kjød, og midt i August havde deres Kræfter taget betydelig af. Fisk var der nok af lidt borte fra Stranden, men det var kun saa, de kunde faa fat paa fra Klipperne, og da de nu ingen Baad havde, kunde de altsaa heller ikke faa Fisk.

Midt i August begyndte Han-Pingvinerne at bygge sine Neder, og først i September kom Hunnerne og lagde sine Æg; Dagen før de kom, havde de to Brødre spist sin sidste Potet, og havde de ikke nu faaet disse Æg, vilde de være døde af Sult.

I September kom der et fransk Skib, som indlod sig med dem; i Hytte for nogle Pingvinæg fik de en femti Lod Rjæks, men til deres store Skuffelse fik

de ikke forsynne sig med mere, da Kapteinen reiste sin Vej. I Oktober (1872) kom der en Skonnert „Themis“, og landsatte sex Mand fra Tristan da Cunha. Kapteinen paa Themis gav Brødrene lidt salt Flesk, Kjøds og Tobak. Da han reiste, lovede han at komme igjen om et Par Uger, men kom ikke. Sidst i Oktober var der ikke flere Æg; den 10de November var det forbi med Kjøds og Flesk, og de maatte nu belade sig paa at svømme omkring Klippen for at faa lidt Mad. Krudt, Fyrstikker og andre Sager, som ikke maatte blive vaade, forvarede de i en Kasse, som de halede omkring Klippen. Om Natten sov de ved Foden af Klippen, Dagen efter lykkedes det dem med stor Møie at komme op paa Høiden; de gik over til Vestsiden og ned til sit første Landingssted. De skjød et Svin og nød et herligt Maaltid, da de ikke havde smagt ferskt Kjød paa mange Maaneder. Paa denne Vis levede de til den 10de December, de havde da studt sex Geder. De havde nu bygget en Hytte oppe paa Høifletten for at have Op, naar de var paa Jagt.

Et amerikansk Hvalfangerstib, som kom der forbi, forsynede dem med Et og Andet, men de vilde ikke benytte denne Leilighed til at komme bort fra Den, da de ventede paa, at Themis skulde komme tilbage. Nogle Folk fra Tristan da Cunha landede ogsaa paa Vestsiden og fangede ikke færre end fyrgetyve Sæl. Medens de var her, skjød de ogsaa otte af de tolv Geder, som var igjen, og da de reiste, sagde de, at Brødrene kunde være ganske visse paa, at Themis kom tilbage næste Maaned. Skjønt de to Brødre gjerne vilde komme bort fra Den, vilde de dog nødig til Tristan da Cunha, thi de følte, at de der ikke vilde være velkomne. Hele ti Maanedes saa de nu ikke et Menneſte.

I Januar 1873 svømmede Fredrik atter omkring Næsset, klavrede op paa Klippen og var saa heldig at skyde fire Svin; disse kastede han ud over Klippen ned til Broderen; de fire Geder, som var igjen, vilde han ikke skyde nu. Sidst i denne Maaned svømmede han tilbage igjen til sin Broder, og Dagen efter landede der nogle Mænd fra Tristan da Cunha paa Vestsiden og enten skjød eller fangede de fire Geder og tog dem med sig. De vilde Intet have med Brødrene at gjøre, og disse skønnede da, at det maatte være deres Mening at fordrive dem fra Den. Formodentlig syntes Tristan da Cunhafolket, at Tydſkerne greb ind i dets Jagttrettigheder, saalænge de boede der paa Den; men dette var Brødrene ufatteligt, thi der var jo bleven vist dem saa megen Venlighed, da de kom til Den.

I Februar levede de af Poteter og Grønsager blandede med Svinefedt, men i Marts havde de ikke mere deraf og maatte op igjen paa Høifletten; de savnede da Gjederne, som de ikke havde nænnet at skyde, men nogle Svin skjød de. (Nu havde de heller ikke mere Tobak; de forsøgte at tygge tørre Blade, men dette var til ingen Nytte).

Hundene, som de havde havt med sig iland, sled sig løs og anrettede stor Odelæggelse blandt Pingvinerne, dræbte en Mængde af dem, og da en af Hundene vistnok var gal, bleve de studt alle tre. Brødrene maatte nu stilles for en Tid; den ældste skulde være oppe paa Sletten for at skaffe Mad tilveie, og den yngre nede, for at smelte, rense og opbevare Fedtet; de havde intet Salt og kunde saaledes ikke faa nedsaltet Kjødet. Tre unge Svin vare blevene fangede og kom hestfindede ned ad Klipperne, saa halede de i en Kasse omkring Næsset, men da holdt de paa at drukne; de bleve satte i

Sti og sit Græs og hvad der kunde udværes af Haven at æde, ogsaa Pingvinæg, naar disse kunde opdrives.

Sidst i April flyttede Brødrene sammen igjen; under sit Forløb paa at faa endnu to Svin omkring Næsjet var den ældre af dem nær ved at drukne, Svinene druknede. I Juni drog Fredrik atter op paa Sletten og var der til den 18de August; de var dog ikke ganske stille ad hele denne Tid, thi naar ikke Bind og Bølgeknulp var altfor stærke, kunde de føre etflags Samtale. I Juni, Juli og August levede de blot af Svinekjød; Pingvinerne begyndte da at lægge Æg, og saa havde de fuldt op af dem at leve af.

Men et saadant Liv holder man ikke ud i Længden. De to Brødre havde

baaret sig dumt ad, da de ikke, som de først havde tænkt, nedsatte sig paa Tristan da Cunha, og senere begif de atter er dum Streg, da de ikke greb den første den bedste Leilighed til at komme bort fra et Sted, hvor de led saa meget Dødt. Endelig havde de Lykken med sig og blev frelst. Da Kapteinen paa Challenger hørte i Tristan da Cunha, at to Løvsfere var bleve landsatte for to Aar siden paa Inaccessible Island, tyde engelske Måle i Sydvest, skjønnede han, at det maatte være galt fat med dem og kom dem til Hjælp. Skibet ankom til Den den 16de Oktober; man fandt de to uhykelige Brødre, tog dem ombord og seilede af med dem, og saaledes blev der en Ende paa deres kummerlige Robinson-Kruso-Liv. (Fra Skillings-Magazin).

G a m l e F o l k .

I April 1877 døde i Köln Enken efter en Oversattekontrollør ved Navn Ferber i en Alder af 104 Aar. Endnu selve sin Dødsdag havde hun været i Kirken, og ti Minuter, før hun døde, havde hun, fuldkommen aandsfrisk, dikteret et Brev til et af sine Børnebørnsbørn. Et endnu mærkværdigere Exempel paa Livskraft afgiver den hundredaarige, israeltiske Enke Wilezynoka i Landsbyen Sampolns i Rusliff-Polen. I Aaret 1878 indgif hun paany Ægteskab med den 88-aarige Kjøbmand Moses Nachmiel. Hun havde indtil da boet hos sin 80-aarige Datter, som var Tipoldemoder til en 13-aarig Pige. Trods sin høie Alder kan Moses Nachmiels Hustru glæde sig ved et hyppeligt Syn, en udmærket Hørsel og en usædvanlig hurtig og skarp Opfattelseevne.

Johan Hammen, der døde 1826 i Scharnsheim i Rhinhesjen, blev 100 Aar 6 Maanedes og 6 Dage gammel. Han havde aldrig været syg og kunde endnu i sit 99de Aar med Lethed deltage i Markarbeidet. Den Dag, han fyldte sit 100 Aar, foretog han alene en Spadsjeretur. Han havde aldrig brugt Briller og kunde læse til sin sidste Time, ligesom han ogsaa fuldstændig bevarede sine Håndsevner.

I Buzbach døde i 1825 Susanne Christiane Bierzapf, næsten 103 Aar gammel. Hun var blind de sidste 10 Aar af sit Liv, men hendes aandelige Evner vare fuldkommen upvækkede.

Mærkeligt er det, at Jsaak Josef Blumenthal, der døde 1807 i Battenfeld i en Alder af 103 Aar 8 Maanedes, gif i Barndommen fra sit 80de Aar, men

senere efterhaanden fuldstændig gjenvandt sin Fornuft. Han havde i sit hele Liv kun været syg en eneste Gang. Den i Alsheim i Rhinhesen 1824 levende, 104 Aar gamle Hensch Meyer var derimod saa kraftig og rask, at han til sin Død aldrig nogen Søndag havde forsomt Gudstjeneste.

I Mai 1878 begravedes i Lundenburg den pensionerede Banevogter Josef Svabal. Han blev 105 Aar gammel. 1802 lod han sig hverve til et Dragonregiment og var med i Elagene ved Ulm 1804, ved Aspern 1809 og ved Leipzig 1813. 1826 fik han sin Afsted og kom saa senere til Fernbanevæsenet.

Da den 105-aarige engelske Landmand James Smith i Aaret 1841 stebedes til Jorden, havde han omtrent 800 levende Efterkommere. Den ældste Søn fyldte paa Faderens Begravelsesdag 83, den yngste et Par Dage iforveien 20 Aar.

I Trieste døde i Januar 1878 Anton Miklaucic 118 Aar 9 Maaneder gammel; derimod levede i Begyndelsen af 1878 endnu i den lille russiske By Andriew en gammel pensioneret Embedsmand, 116 Aar gammel, glad og livsfrisk som en Ungling. Han besøgte hyppig sine Paarørende i Warschau og forsmaaede ingenlunde et godt Glas Wodka.

I Mai 1878 indeholdt et tysk Blad Meddelelse om, at der i Bromberg endnu levede en af Fredrik den stores Soldater. Den 117 Aar gamle Stanislaus Bagniowski havde staaet ved den store Konges første Artilleriregiment i Berlin, hvor-

for han ogsaa til sin Død oppebar en liden Pension, der imidlertid var tilstrækkelig til hans tarvelige Fornødenheder.

I Athen døde i Slutningen af 1879 Huseierinden Athanasin i den smukke Alder af 130 Aar. Hun var altsaa født 1749 og havde seet ikke mindre end syv tyrkiske Sultaner og to græske Konger som Herskere i sin Fødeby.

I St. Francisco levede i Begyndelsen af 1878 den 140 Aar gamle Gulafia Perez af spansk Herkomst. Trods sin høie Alder var hun for en Kvinde usædvanlig kraftig. Endnu for et Par Aar siden hyslede hun med de fineste Broderier og arbejdede den hele Dag utrættelig med Naaten, men saa begyndte hendes Syn paa engang at blive svagere. Hun havde været 2 Gange gift og Enke sidste Gang i 53 Aar. For 100 Aar siden var hun allerede Moder til tre Børn. Hendes Skikkelse var undersættig og sammenbøjet, Huden brun som en Mulats og paa en mærkelig Maade overfaaet med tallose Rynker og Folder.

I Begyndelsen af Juli 1878 døde i den lille Landsby Kirchbracht ved Guluhausen Landmanden Florian Weismuth i den høie Alder af 148 Aar og 1 Maaned. Han havde i sin Tid tjent under Hertug Ferdinand af Braunschwig, og havde deltaget i et meget stort Antal Fægtninger og Slag. Han maatte hele sit Liv igjennem kæmpe med Savn af enhver Art. Hans nærmeste Familie bestod af to Sønner, begge hoitbedagede Oldinge, 16 Børnebørn og 43 yngre Børnebørnsbørn.

To Fabler.

1. To Naboer.

Der var engang en Knappenaal og en Synaal, som laa i Skurv sammen, og da de ikke havde Andet at bestille, gav de sig til at tale Ondt om sine Naboer, og deri vare de begge enige; men saa begyndte de at tale om sig selv, og dermed var Enigheden til Ende.

„Jeg gad nok vide“, sagde Knappenaalen, „hvad Nytte du nu er til, og hvorledes du vil komme gjennem Verden uden Hoved?“

„Du skal ikke gjøre dig saa meget til af dit Hoved“, sagde Synaalen og reiste sig paa Spidsen. „Har du maaste et Die, mit er endda forghidt!“

„Hvad er et Die uden Hoved“, sagde Knappenaalen. „Hvad nytter dit Die dig, du har jo altid Noget i det.“

„Det gaar over din Forstand. Jeg gaar gjennem Thyt og Tyndt; kan du det?“ sagde Synaalen, og saa skjelede den hen til Knappenaalen. „Nu er du færdig“, tænkte den.

Men Knappenaalen gav sig ikke saa let.

„Du kan ikke længe bestaa“, sagde den.

„Maa jeg spørge hvorfor?“ sagde Synaalen.

„Du er altfor stiv i Ryggen“, sagde Knappenaalen. „Man maa være føielig og boielig, naar man vil komme gjennem Verden.“

„Du boier dig for det mindste Tryk“, sagde Synaalen, „du er Slave!“

„Du brister, naar du skal boies, du er for stolt.“

„Tag dig i Aagt“, sagde Synaalen og blev gloende af Værgrelse.

„Husk paa, at dit Liv hænger i en Traad“, sagde Knappenaalen.

I dette Dieblit kom en liden Pige ind i Stuen, tog Synaalen og begyndte at sy. Men hun forstod det ikke rigtig, Synaalen mistede sit Die, og den lille Pige fastede den paa Gulvet.

Hun tog Knappenaalen, bandt Traaden om dens Hals og vilde til at sy; men Knappenaalens Hoved var for tykt, det kunde ikke gaa igjennem, og saa gik det af. Den lille Pige fastede ærgerligt Knappenaalen bort.

Næste Morgen feiede Stuepigen dem ud, og de kom i Sjøpledningen.

„Det var morsomt, at vi skulde mødes her“, sagde Synaalen til sin Nabo.

„Ja, det gik med Damp“, sagde Knappenaalen, „nu har vi ikke Noget at lade hinanden høre. Vi har været nogle Tosjer begge to.“

„Det har du Ret i“, sagde Synaalen, „det er gaaet os, som saa mange Menneſter, der ikke forstaa at statte andre Gøner end dem, de selv besidde!“

2. Ild, Vand og Vre.

Ild, Vand og Vre sluttede engang et Forbund. Men da nu Ilden aldrig forbliver paa et Sted, og Vandet ogsaa stadig er i Bevægelse, overtalte de Vren til at rejse med dem.

Før de imidlertid drog afsted, fandt de det nødvendigt at enes om et Tegn, ved hvilket de kunde være istand til at finde hverandre igjen, om de skulde blive skilte.

„Hvis I tilfældigvis skulde miste mig“, sagde Ilden, „saa husk paa, at hvor I se Røg, der er jeg. Det er mit Tegn.“

„Hvad mig angaar“, sagde Vandet, „skulde jeg forsvinde, saa søg ikke efter mig der, hvor Jorden er tør og brændt, men se efter mig, hvor der findes høie Bile og Drettrær, grønt Siv og friskt Græs — der skal jeg altid være.“

„Og jeg!“ raabte Vren, „maa bede Gder om altid at have mig isyne og aldrig tage Gders Dine fra mig; thi vid, at miste I mig engang, vil I aldrig finde mig igjen.“

(„For Ungdommen“.)

Gaader og Opgaver.

No. 148.

Mit Første er saa grønt om Vaaren,
 Mit Andet er saa godt, naar Kulden isner;
 Mit Hele dækker Vis saavel som Daaren,
 Og paa mit Hele tidt det Første visner.

No. 149. In what color should a secret be kept?

Opløsning paa Gaaderne i No. 1.

No. 145. Arvinger. — No. 146. Modersmaalet. — No. 147. Truant.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Fra Alperne. I. — Lørdagen den 24de Juli f. A. havde Advokat Welter og Hr. Seligmann fra Köln besteg et Gletscher i Schweiz. Efterat Føreren havde erklæret al Fare for overstaaet og løst de Toug, hvormed alle vare bundne sammen, gik Welter nogle Stridt fremad, men pludselig revnede Isforpen, og han styrte omtrent 40 Fod ned i en Kevne. En af de to Førere lod sig fire derved og fandt Walter uskadt, men saaledes indeklemt, at han ikke kunde befri ham. Da Føreren lod sig hale op igjen, brast Touget, men det lykkedes ham dog at komme op af Kevnen, hvorpaa der strax blev sendt Bud til den nærmeste Dal om Hjælp. Hr. Seligmann, der holdt Vagt paa Gletscheren, talte med Welter, men allerede efter en halv Times Forløb blev dennes Stemme usforstaaelig, og snart forstummede han ganske. Søndags Morgen indtraf der til Ulykkesstedet Mandsskab fra Dalen, hvem det lykkedes at trække Welter frem, men kun som Lig. Han var, efter Lægens Skøn, frosset ihjel.

II. I London Times meddeler en Hr. F. J. Campbell, der er Lærer ved et engelsk Blindinstitut og selv blind, en Beretning om en Bestigning af Mont

Blanc, som han i Sommer har foretaget sammen med sin Hustru, sin Søn og Prins Alexander Georg af Hessen. Han er en Mand, der, uagtet han savner Synet, giver sig af med al Slags Sport; han spommer, ror, rider og løber paa Skøiter, men hidtil havde han ikke øvet Bjergbestigningens Færd. Dette vilde han nu forsøge i Sommer, og derfor begav han sig til Schweiz. Det interessante ved hans Beretning er, at han udførte Bestigningen af Mont Blanc ganske som en seende Mand. Den eneste særlige Hjælp, Førerne ydede ham, var, at de huggede meget nøiagtige Trin til ham, og derhos var Afstanden mellem ham og hans Søn, der havde Pladsen foran ham ved Touget, noget mindre end mellem de øvrige Deltagere i Bestigningen, saa at han blev istand til at følge tæt efter Sønnen og paa farlige Steder kunde lægge sin Haand paa Sønnens, inden denne tog sin Haand bort fra de i Isvæggen udhuggede Huller, og saaledes gribe nøiagtig i det samme Hul. Foruden en stærk Alpestok havde han med sig en anden mindre Stok, med hvilken han sølte sig for. Da han naaede Mont Blancs Top, hilsende den øverste Fører ham med de Ord: „Velfommen til

Mont Blancs Top. De er den første blinde Mand, der nogenfinde har staaet, og den sidste, der nogenfinde vil staa paa dette det høieste Punkt i Europa“.

Giendommelig Palmear. — I Sydamerika i Egnen omkring Amazonfloden findes en Palmear, der er ganske eiendommelig paa Grund af den Maade, hvorpaa dens Rodder vore. Fra den nederste Del af Stammen sthyde nemlig Rodderne sig ud i en sraa Stilling, indtil de naa Jorden, i hvilken de sætte sig. Naar et saadant Holt Rodder, der vore ud fra alle Sider af Stammen, ere blevne stærke nok til at bære denne, visner den nederste Stamme brat, og Træet staa da, som om det stod paa Støtter. Senere hen vore nye Rodder ud høiere oppe paa samme Maade og sætte sig ligeledes i Jorden, hvorefter atter den nederste Del af Stammen visner og dør hen. Træet, der kan blive 60 til 70 Fod høit, faar paa denne Maade, naar det bliver gammelt, Stammen saa høit fra Jorden, at et Menneſte kan staa opreist under den imellem de sig til alle Sider udsthydende Rodder. — Et Figentæ — det kæmpemæssige Bagode-Figentæ — der vore i Ostindien, sthyder ligeledes Luftrødder, men disse gaa fra Træets næsten vandrette Grene og sænke sig som tynde Stængler ned mod Jorden. Saasnart de naa denne, sætne de sig heri og vore ud med forbausende Hurtighed og Tykelse, saa at det faar Udseende, som om en Mængde Soiler har Træets mægtige Krone. De største Træer kunne undertiden være understøttede af 300 til 400 saadanne Soiler. Forneden henge en utallig Mængde tynde Trævler som Reb rundt omkring dem uden at have naaet Jorden og der fæstnet sig. Presterne blandt de Indsædte hængte ofte Gudebilleder i disse naturlige Templer, og Hinduerne gaa da ærefrygtsfulde ind

mellem Soilerne og bære sin Bænde i Retning mod den "hellige" Gangesflod.

Apparat til Slagtning. — (Meddelt Aftenposten). Nylig blev af Ingeniør Ullid anstillet Forsøg med det nye opfundne Slagteskideapparat paa en ualmindelig stor Dyr hos Slagter Pedersen Stabæk, Formand for Foreningen til Dyrenes Beshyttelse, og viste det sig, at Apparatet er i alle Dele praktisk. Dyret blev dræbt paa Stedet, i samme Dieblit Kuglen med en uhyre Kraft trængte sig gennem Hjernen og ind i Rygmarven. Meddelelsen kan ikke noksom anbefale dette findrige Apparat, der lindrer Dyrenes Dødskamp saa betydelig, og som samtidigt er saa sikkert at haandtere. Apparatet, hvorpaa Opfinderen har Patent, er forholdsvis billigt og bør findes hos enhver Slagter, ligesom paa Gaardene paa Landet, hvor Dyrene ikke altid har faaet den bedste Behandling under Slagtingen. Apparatet har fundet almindelig Udbredelse overalt i Udlandet.

Giendommelige Floddampskibe. Paa den store Magdalenasflod i Sydamerika drives en levende Trafik med 25@ 30 Dampskibe, der er meget lavtgaende paa Grund af de talrige, men passable smaa Vandfald eller Flodsænkninger og Sandbarrer. Ifjor blev Vandstanden saa lav, at kun et eneste af den bekjendte Torpedobaadbygger Tornycroft bygget Dampskib kunde befare Floden, og denne Omstændighed bragte de lokale Myndigheder ved Flodbredderne til at henvende sig til Thornycroft om Leverancen af to hurtige, lavtgaende Dampskibe, der kunde besørges Postforbindelsen under alle Forhold. Fabrikanten har nu bygget disse Skibe, der, efter at være bleve prøvede i England, ere blevne skilte ad for atter at sættes sammen, naar de ere blevne bragte til sit Bestemmelsested. Disse mærkværdige Dampskibe ere byggede af Staal, 130

Fod lange og 20 Fod brede; de drives frem af et eneste stort Hjul agterud, kunne løbe 15—16 Knob og ligge uden Last inde, men med Dampen oppe, kun 12 Tommer i Vandet; med 90 Tons Last er Dybtgaaende kun 2 Fod.

Fra Madagaskar. — Et stort Hospital med 10 store og flere smaa Bærelser er af det norske Missions-selskabs Missionærer indkjøbt i Hovedstaden paa Madagaskar for en Sum af 850 Dollars. Det har i lange Tider været anseet ønskeligt for vore Missionærer, der som bekendt driver en betydelig Lægevirksomhed paa Madagaskar, at faa et saadant i Hovedstaden, men de har hidtil havt lidet Haab om at kunne faa Noget, da alene Grund til et saadant antoges at ville koste over 1000 Dollars. I Slutningen af forrige Aar kom nu ganske uventet en Mand, der var i Pengesforlegenhed, og bød dem et stort Hus for en billig Sum, og Enden blev, at vore Missionærer sidstleden 4de December afsluttede Kjøbekontrakt over denne Eiendom, som de antager særdeles vel stiftet til Hospital, og som mindst er værd 2000 Dollars.

(„Bergensp.“)

Virksomheder af sund Luft og god Kost. — I Dresden anstillede man i Sommeren 1879 et meget interessant Forsøg. En Mand, som ved sidste Skoleexamen havde lagt Mærke til, at mange af Skolebørnene havde et blegt og sygeligt Udseende, lykkedes det at danne en Kommitte med den Opgave at sørge for, at Børnene i Ferierne skulde faa komme ud paa Landet, og at alt muligt Henjhu skulde tages til deres fysiske Udvikling, blandt andet ved gode Lokaler og god Sundhedspleie. Kommitten indsamlede Bidrag til et Beløb af 5400 Mark.

Af 280 Børn valgte man 66 (36 Gutter og 30 Piger). Læger gav Anvisning paa sunde Trakter, og paa saadanne Steder anlagde man 6 "Børnekolonier". Børnene fik her være i Bevægelse og lege i fri Luft, foretage lange Spaserturer og daglig bade sig i koldt Vand. De sov i vel ventilerede Bærelser og fik god og kraftig Føde. Ved deres Hjemkomst, efter 22 Dages Ophold paa Landet, var Resultatet aldeles forbausende. Under en Periode, da Børn paa 8—13 Aar almindeligvis i Begt blot tiltage $\frac{1}{2}$ Skaalpund, havde Koloniens i Middeltal lagt paa sig $3\frac{1}{2}$ Skaalpund. Endogsaa de svageste af dem, som ikke fuldstændigt havde kunnet deltage i de længere Spaserturer, havde tiltaget $1\frac{1}{2}$ Skaalpund, og af dem, som havde drukket Melk og faaet et kraftigt Middagsmaaltid hver Dag, fandtes flere, som i Begt havde tiltaget lige til 12 Skaalpund. Ved Undersøgelsen fandt man hos Alle, at Brystet var tiltaget i Omfang, og dette var især Tilfældet med dem, som havde gjort Udflugter i Fjeld- og Skovegnene. Hos NoGLE udgjorde Forøgelsen endogsaa sex Centimeter. Mange Børn, som ved de første Udflugter maatte blive efter, kunde i Løbet af de 22 Dage foretage længere Fodture, og hos Alle forsvandt det mere eller mindre sygelige Udseende.

Paa Grund af dette Resultat har man i Dresden anseet det for at være magtpaaliggende at fortsætte Forsøget, og man haaber, at flere andre Byer ville følge det givne Exempel.

Den største Hængebro i Verden, East River Broen imellem New York og Brooklyn, som paabegyndtes for omtrent et halvt Snes Aar siden efter en af Ingeniør Roebling udarbejdet Plan, nærmer sig nu sin Fuldbendelse. Den bestaar af 4 Taarne, hvorimellem der er

ophængt Ræder, som bære Brobanen, der har samme Bredde som Broadway, nemlig ca. 83 Fod. Afstanden mellem Midtpunkterne af de to midterste Taarne er 1529 Fod, saa at Spændvidden imellem dem næsten er $1\frac{1}{2}$ Gang saa stor, som Spændvidden for Hængebroen ved Cincinnati. Afstandene fra de midterste til de yderste Taarnes Midtpunkter ere lige store og lige med omtrent 913 Fod. Skraaningerne, der føre op til de yderste Taarne fra New York og Brooklynsiden, udgjøre tilligemed den øvrige Del af Brobanen en samlet Længde af omtrent 5813 Fod. Den Del af Broen, som er ophængt i Ræder, har en Stigning mod Midten af omtrent 1 paa 35, og den midterste Del af Broen har en Høide af omtrent 131 Fod over Høiooand, saa at de største Skibe kunne passere under den.

En flink Mand.—I Vaaren 1878 blev P. M. Haga antagen til Fører af Brig "Drvar-Odd", men kunde paa Grund af sin unge Alder, 20 Aar, ikke erholde Skipperborgerskab, og maatte saaledes tage Flagkaptein. Efterat have gjort en Tur paa Østersøen, blev Flagkapteinen formedelst Sygdom hjemsendt fra Sunderland, hvor da Haga af Konsulen blev ansat som Fører af "Drvar-Odd". Her indtoges Kul for Svobær, derfra gik Turen til Archangel og London, hvor Haga strax efter Ankomsten mod-

tog et Telegram om at begive sig til Blyth for at overtage Førepøsten paa „Semina“, hvis Kaptein var bleven syg, og har siden den Tid været Fører af dette Skib. Under Opholdet i Montevideo i April d. A. udløb Mandskabets paamønstrede Tid, og Styrmanden afmønstredes, uden at nogen blev hyret i hans Sted. Under disse Omstændigheder tog Haga sig for at oplære Jungmanden Claus Johannesen saapas i Navigationen, at han til Nød kunde navigere.

Den 10de Juli observeredes fra „Semina“ en Brig med Rødflag, som strax blev seilet opunder for at høre, hvad der var iveien med Briggen, og paa Spørgsmaal herom, fik man den Betsked, at Kapteinen, Styrmanden og en Mand vare døde, 3 Mand syge, og kun 3 Mand friske, der i 31 Etmaal havde tumlet om uden at vide, hvor de var, og anmodede om Hjælp. Det blev da besluttet at sende Jungmand Claus Johannesen ombord paa det fremmede Skib, som var Brig "Argo" af Elsfleth. Da Jungmanden kun var i 17—18 Aars Alderen, vovede Haga ikke at seile fra ham, men lod begge Skibene seile sammen, og bragte dem lykkelig tilankers paa Falmouth Red den 24de Juli.

For denne resolute Handling modtog Haga en Belønning af 300 Pund Sterling. (Stav. Amtst.).

Det er fordelagtigt for begge Parter, at Kontingenten indsendes i Tide. Saasnart Betaling indløber, skal Rvittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes Vedkommende inden 4 Uger], saa skriv igjen og meld det. De, som staa til Rest for 1880 og ældre Aargange, erindres om at indsende Betaling uden Ophold. Send Pengene paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: N. Thronsdren, Decorah, Iowa.

Judhold: Familien Hellsdringen.—Dr. Martin Luther.—Midnatsjolen i Bodo.—To tydske Robinsøner.—Gamle Folk.—To Fabler.—Gaader og Opgaver.—Blandinger—Nyt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,
COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
Attorneys at Law,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC. }

DECORAH, IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER,

handler med

Sadler, Svøber, Bidsler etc.

Decorah, - - - - Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Raffelovne samt Kobber- og Blikvarer, Gaardsredskaber og Verktøi, Bygningsmaterialier, saasom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

☞ Ekstere af den skønne Psalme: „Hjertelig hjer, har jeg dig, Herre“, gjøres opmærksomme paa Past. Wieses Bog

Lidt Psalmehistorie med Mere,

der indeholder mange vandre Fortællinger om denne Psalme. Bogen faaes smukt indbunden hos J. L. Lee, Decorah, Iowa, for 50 Cents, i Guldsnit 75 Cents. (Oversluddet er bestemt til et veldædiget Diemed).

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

uhadler med Rammer, Lister, Albums, Fliedls-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. ☞ Alle mine Negativbilleder retures af den anerkjendt dygtige Retuchør, Miss Emilie Christophers. Afslæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerys Drugstore,
Decorah, Iowa.

20de Bind af „For Hjemmet“,

indeholdende den meget interessante og lærerige Rejsefildring

Nordvest-Pasjagens Opdagelse,

foruden meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00.

Adresse: A. Thronsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

PETER GJEMS,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,

tegner Abonnement paa „**For Hjemmet**“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

2Eldre Bind af „For Hjemmet“.

11te og 12te Bind (1876 I og II), 13de og 14de Bind (1877, I og II), og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martgren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloden“, „Skovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00

18de Bind, se 2den Side af Omslaget.

19de Bind, indeholdende blandt andet „En ung Piges Historie“ og Missionsberetningen „Sej Nar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00.

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Reiseskildring „Nordvest-Passagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt Læsestof, portofrit for \$1.00; alle 5 Bind for \$4.00.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: **R. Thronsen,**

Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: **R. Thronsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.**

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„**To ældgamle Sange fornhyede**“,

nemlig **Tolvtaalvisen** og **Den guldne ABC** 8 for 50 Cts., 20 for \$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: **R. Thronsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.**

RUDOLPH & SON,
Apothekere og Boghandlere,

Decorah, Iowa.

Vægemidler tilberedes samvittighedsfuldt efter Lægers Recepter.

Iver Larsen
sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
Steyers Bygning ved Siden af Winnesheit House.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Væge.
Decorah = = Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robinson,
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk Fortælling,
Stovstjernen (Missionær Kjeldstedts Ungdomshistorie) — alle disse og flere
mindre Fortællinger samt meget andet interessant Læsestof findes i 9de Uar
gang (15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sendes porto-
frit til hvilkensomhelst Adresse i de For. Stater og Canada for \$2.00.
Adresse: K. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slaags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
ders billigste Priser. Reparationer udføres.
Ligtkuffer hæves paa Lager. Begravelser bejorges.

Noale Rest-Exemplarer af
Socrates's Forivarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tiisam-
men portofrit for 35 Cents.
Adresse K. Thronsdjen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH, IOWA.**

Fem Bind af „For Hjemmet“,

nemlig 15de, 16de 18de, 19de og 20de.

(Aargangen 1878, sidste Bind af 1879, samt Aarg. 1880), hvilket tilfammen udgjør 60 Hefter eller 1820 Sider med udvalgt og afværlende Læsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse: **N. Thronssen,**
Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren
Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at erpedere alle Ordres med kort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hrr. Harvey Miller og Julius Rosenheimer. ~~~~~ P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Graastene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og ieg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmest Feragt-Office.

P. E. Haugen.